Vlaams Parlement

vergadering **C112**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering

van 19 januari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over online stemmen
– 1269 (2020-2021) 5

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impact van de Braziliaanse investeringen van Fluxys op de Vlaamse gemeentebesturen
– 1271 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rol van de steden en gemeenten in de participatie van Fluxys in het Braziliaanse TBG
– 1376 (2020-2021) 7

VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de fietsondersteuning voor de lokale besturen
– 1219 (2020-2021) 15

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het tuchtvonnis voor een psychologe wegens seksueel getinte foto's
– 1287 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over initiatieven naar aanleiding van de veroordeling van een psychologe door de Psychologencommissie
– 1292 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de interpretatie van de waardigheid van het psychologenberoep
– 1301 (2020-2021) 20

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de werking en ondersteuning van het zogenaamde vierhoeksoverleg tegen homofoob geweld
– 1293 (2020-2021) 31

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de toepassing van de taalwet in het kader van het coronavaccinatiebeleid
– 1306 (2020-2021) 35

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rechtszaak van Unia tegen Moeders voor Moeders en de oprichting van een nieuw Vlaams gelijkekanseninstituut
– 1314 (2020-2021) 41

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de financiële impact van het vaccinatieplan op de lokale besturen
– 1344 (2020-2021) 47

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een duurzame ondersteuning van de lokale besturen door de oprichting van een steunpunt LIVC R bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
– 1356 (2020-2021) 54

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over online stemmen
– 1269 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Collega's, ik denk dat het ongeveer een jaar geleden is dat we het in deze commissie gehad hebben over het internetstemmen. Het was alleszins nog voor de lockdown dat dit uitvoerig werd besproken. De Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken was van plan om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar online stemmen bij verkiezingen op alle niveaus. Toen zei de minister ook dat het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) hierbij nauw betrokken werd. De haalbaarheidsstudie werd ook besproken in de interfederale werkgroep met alle verkiezingsoverheden; dus ook de Vlaamse overheid was daarbij.

De studie had tot doel te argumenteren waarom, of waarom niet, internetstemmen haalbaar is. Naast de vele voordelen van internetstemmen – onder andere drempelverlagend, betere toegankelijkheid, minder logistieke inspanningen, waarschijnlijk meer efficiënt – moeten we natuurlijk ook rekening houden met de veiligheidsmaatregelen, omdat het een potentieel kwetsbaar instrument of gegeven is. Er zijn dus heel wat hefbomen, problemen, maar vooral uitdagingen bij het internetstemmen.

We moeten immers over een sluitend systeem kunnen beschikken, mochten we van plan zijn om dat ooit in te voeren. De studie had net tot taak om de voor- en nadelen en ook de haalbaarheid of niet-haalbaarheid hiervan na te gaan. De minister liet begin vorig jaar weten dat de resultaten in het najaar van 2020 werden verwacht, om daarna een standpunt ten gronde in te nemen. Vandaar mijn vragen, minister.

Zijn de resultaten van de studie ondertussen beschikbaar? Zo ja, wat zijn de eerste bevindingen en welke conclusies trekt u uit de resultaten? Zo niet, wanneer mogen die dan wel verwacht worden?

Werden de resultaten reeds in de interfederale werkgroep met alle verkiezingsoverheden besproken? Zo ja, wat zijn hierop de reacties van de verschillende overheden die instaan voor de organisatie van de verkiezingen?

Hoe moet het nu verder? Zult u verder overleg plegen met de federale en de regionale collega's – nadat we het eerst intern in de commissie hebben kunnen behandelen – om de aanpak hieromtrent maximaal op elkaar af te stemmen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer De Loor, dank u voor uw vraag en uw interesse in dit dossier. U zei daarnet dat de laatste keer dat we dit dossier besproken hebben, voor de lockdown was. Dat is niet helemaal juist, want dit thema kwam ook al aan bod bij eerdere vragen om uitleg van u en collega Ongena. Het kwam ook aan bod bij de bespreking van het evaluatierapport van de verkiezingen en er werden toen al pro's en contra's geformuleerd. Ik heb toen steeds geantwoord de resultaten van de studie te willen afwachten, wat logisch is, denk ik. U peilde ook reeds bij de bespreking van mijn beleidsbrief naar deze studie. Er is dus al regelmatig naar gevraagd.

Helaas moet ik u hetzelfde antwoord geven: de studie is nog niet opgeleverd. Zodra de vertaling naar beide landstalen gebeurd is, zal de federale minister van Binnenlandse Zaken de studie in de Kamer voorstellen en is ze bijgevolg op dat moment ook beschikbaar in dit forum.

De oplevering, zegt men mij, wordt op korte termijn verwacht. ABB volgt dit op en neemt verder deel aan de interfederale werkgroep met de federale overheid en de andere gewesten. Dus om het in duivenmelkerstermen te zeggen: de begeleiders wachten.

De voorzitter: De heer de Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is een beetje jammer – maar wellicht is corona hier de spelbreker – dat de resultaten nog niet beschikbaar zijn. Ik wil u wel expliciet vragen dat deze commissie zeker over de resultaten kan beschikken, daar kennis van kan nemen en er een debat ten gronde over kan voeren, voor daarover een definitief standpunt wordt ingenomen en voor ze naar de interfederale werkgroep gaan. Maar we zullen inderdaad moeten wachten, zoals bij de duiven.

Als we online stemmen willen invoeren voor de verkiezingen van 2024, dan zal het kort dag worden. 2024 is geen onbelangrijk jaar: er zijn Vlaamse, federale en Europese verkiezingen en gemeente-en provincieraadsverkiezingen. Wanneer online stemmen wordt ingevoerd voor 2024, zullen we heel kort op de bal moeten spelen om dat nog geregeld te krijgen, maar dat zien we dan wel.

De voorzitter: Ik zie de minister in elk geval al instemmend knikken.

Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega, het klopt dat we eerst de resultaten moeten kunnen inkijken, maar dat neemt niet weg dat we hier toch al eens onze mening kunnen geven, al denk ik dat u die van mij wel al kent.

Het is logisch dat we beginnen na te denken of die smartphone en tablet, die ons leven nu zo beheersen, een rol kunnen spelen in een van de belangrijkste pijlers van onze democratie, namelijk het organiseren van de verkiezingen. Dat we daarover moeten nadenken, lijkt me logisch, maar tegelijkertijd vind ik ook dat we daar heel omzichtig mee moeten omgaan. Het belang van het persoonlijk stemgeheim mag volgens mij echt niet onderschat worden. Wanneer ik kijk naar mijn en ook naar uw gemeente, waar nog altijd met papier en potlood wordt gestemd, dan denk ik dat we onze prioriteit daar moeten leggen en ervoor moeten zorgen dat er in elke gemeente en in elk stemhokje met de computer kan worden gestemd, vooraleer we nog eens zoveel stappen verder denken. Voor mij is het toch prioritair dat we daar eerst werk van maken. Daarnaast moeten we ook het belang van het deelnemen aan een stemming voor iedereen duidelijk maken. Dat zijn voor mij twee prioriteiten. Nogmaals, het is logisch dat we die overweging maken, maar laat ons daar toch zeer voorzichtig mee omgaan.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord en de heer De Loor voor de gedeelde interesse voor dit punt. Ik kijk samen met collega De Loor uit naar de resultaten van dat onderzoek. Op basis daarvan moeten we zeker een grondig debat voeren, waarbij de gevoeligheden die collega Sminate naar voren heeft gebracht, zeker aan bod moeten komen. We kennen die gevoeligheden en we moeten daar absoluut oog voor hebben. Daarbij kunnen we misschien meteen ruimer kijken dan puur de vraag om al dan niet de verkiezingen online te laten organiseren. Misschien levert die studie ook conclusies op waaruit blijkt dat

we online ook andere zaken kunnen organiseren, referenda of andere inspraakmomenten. We moeten dit ruimer bekijken dan enkel voor de gemeenteraadsverkiezingen of andere verkiezingen en nagaan hoe we online stappen vooruit kunnen zetten in andere inspraakmomenten, richting lokale besturen bijvoorbeeld. Misschien kunnen we daar ook wel een werf beginnen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik wil jullie allemaal bedanken voor jullie verstandige en genuanceerde opmerkingen, die zeker waardevol zijn in het debat dat we hopelijk binnenkort gaan voeren. Ik heb steeds gezegd dat we het best eerst de studie afwachten om het debat dan ten gronde te voeren en ik wil me daaraan houden.

Mijnheer De Loor, ik denk dat corona waarschijnlijk mee de vertragingsfactor is, hoewel ik dat niet vanop mijn stoel kan beoordelen. Ik ben absoluut bereid om de studie, zodra die er is, in de commissie te brengen. Ik ben bereid om er mee het debat over te voeren. Als dat in de loop van de komende weken of maanden binnenrolt, is er nog genoeg tijd om beslissingen te nemen, welke die ook mogen zijn. Dan kunnen we het debat ten gronde voeren.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Minister, ik dank u voor de bereidheid om u beschikbaar te houden voor de commissie om de resultaten van dit rapport te bespreken. Verkiezingen zijn een feest van de democratie. We moeten ervoor zorgen dat dat zo veilig mogelijk verloopt, dat alle juridische, maar ook politieke vraagstukken daar worden beantwoord.

Internetstemmen heeft heel wat voordelen, als we de testcases bekijken in andere landen. Het heeft ook nadelen. Daar mogen we zeker niet blind voor zijn. Het zou te gek zijn om het systeem zomaar weg te zetten en er niets mee te doen. We moeten echter ook niet onbezonnen te werk gaan. Ik kijk dus zeker uit naar de discussie ten gronde hierover.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impact van de Braziliaanse investeringen van Fluxys op de Vlaamse gemeentebesturen
– 1271 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rol van de steden en gemeenten in de participatie van Fluxys in het Braziliaanse TBG
– 1376 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Minister, mijn vraag om uitleg gaat over de investering van Fluxys om in Brazilië aardgasnetten over te nemen en te exploiteren voor de toekomst. De vraag behandelt niet per se de business case en de rendabiliteit daarvan, want die kunnen we moeilijk beoordelen. Het gaat wel over het feit dat

uit de reacties achteraf blijkbaar zichtbaar wordt dat een grote meerderheid van de aandeelhouders van Fluxys, namelijk de gemeenten, waaronder een groot aantal Vlaamse gemeenten, zo goed als niet op de hoogte was van die deal, niet over de aard, niet over de omvang van het project, niet over wat er concreet mee zou gebeuren. Dat is nogal opmerkelijk, omdat het toch een investering is die heel ver afstaat van de oorspronkelijke bedoeling van organisaties als Fluxys.

De reden waarom de Vlaamse gemeenten daarin zitten, is voor het beheer van hun eigen netten. Het is nogal eigenaardig, omdat de investering in Brazilië toch ook niet zonder enig risico is, ten eerste op het vlak van politieke stabiliteit. Het is een land dat nogal wat beweging heeft meegemaakt in de voorbije jaren en dat onder de huidige president een heel eigenaardige koers vaart, die op het randje van het autoritaire balanceert. Het is bovendien ook een investering die nogal haaks staat op de Vlaamse ambities rond duurzaamheid. Het gaat over het exploiteren van aardgasnetten, die voor iedereen een achterhaalde technologie zijn en die dus op lange termijn blijken te eindigen als 'stranded assets', dat wil zeggen: als assets die worden beconcurreerd door een veel goedkopere en rendabelere technologie en die men alleen maar blijft exploiteren, omdat de lokale machthebbers of het lokale bedrijf, al dan niet corrupt, het hoofd boven water proberen te houden. Petrobras heeft daar ook nogal wat geschiedenis in.

Dan is er ook nog het feit dat men 200 miljoen euro heeft geïnvesteerd van Fluxys, terwijl men die middelen evengoed had kunnen uitkeren als dividenden of besteden aan lokale duurzaamheid voor de aandeelhouders, namelijk de gemeenten.

Er zijn dus nogal wat vragen bij te stellen. Ik ben dan ook erg nieuwsgierig naar wat de Vlaamse Regering daarvan wist.

Vindt u het normaal dat de meeste aandeelhouders – en naar ik begrepen heb evenmin de raad van bestuur – niet ten volle op de hoogte waren van dit project? Was de Vlaamse Regering hiervan op de hoogte?

Minister, u hebt zelf campagne gevoerd voor duurzaamheid en klimaatinvesteringen door gemeenten. Was het niet beter geweest om die 200 miljoen euro daaraan te besteden?

Hoe staat u tegenover de risico's van dit soort projecten? We hebben allemaal Dexia nog in gedachten, dat ook de wereld ging veroveren vanuit België. In dit geval zou het kunnen misgaan op het moment dat president Bolsonaro beslist om die infrastructuur te nationaliseren. Wie draait dan op voor het verlies, voor het gat in de boekhouding, voor het gat in het rendement van Fluxys? Zal men daar de belastingbetaler voor laten opdraaien, zoals dat bij de banken, in concreto bij Dexia, is gebeurd?

Ten slotte een meer algemene vraag. De lokale besturen zijn op verschillende manieren afhankelijk van de rendabiliteit van bedrijven uit de energiesector waarvan ze aandeelhouder zijn. We merken dat men niet alleen bij Fluxys maar ook bij het eerder genoemde Fluvius heel erg op zoek is naar rendabele projecten om die dividenden te kunnen blijven uitbetalen. Als je ziet welk soort riskante operaties dat tot gevolg begint te hebben, zou het dan niet verstandig zijn om eens te kijken naar een herziening van de manier waarop de Vlaamse gemeenten gefinancierd worden, waarbij ze minder afhankelijk zijn van dit soort avonturen en dus ook de belastingbetaler minder van dit soort risico's neemt?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega's, collega Tobback heeft het probleem al heel goed geschetst. Ik zal dus niet alles herhalen wat al gezegd werd. Onlangs werd bekendgemaakt dat het Belgische gasnetbedrijf Fluxys een belang van

27 procent verwerft in zijn Braziliaanse evenknie TBG. Fluxys is voor ruim drie kwart eigendom van Publigas, de Belgische gemeentelijke holding die actief is in de gassector. Zoals gezegd, zit het grootste deel van de Publigas-aandelen die in Vlaamse handen zijn, bij de distributienetwerkbeheerders.

Zo worden de Vlaamse steden en gemeenten onrechtstreeks dus betrokken bij een zakelijke deal die draait rond fossiele brandstoffen in een land dat qua klimaatdoelstellingen helaas nog in de vorige eeuw leeft. Door de getrapte structuur, van gemeente naar intercommunale naar Publigas naar Fluxys, blijkt in de praktijk dat ingrijpen in de bedrijfsvoering van Fluxys voor steden en gemeentes vaak praktisch onmogelijk is, laat staan dat de raadsleden inzicht kunnen verwerven in de investeringen die de gemeenten via de bovenliggende structuren doen.

Daarom willen ook wij focussen op twee aspecten, enerzijds de inhoudelijke deal en anderzijds de publieke controle op het niveau van de steden en gemeenten, om met publieke middelen dergelijke zaken te doen.

Erkent u zelf dat het voor steden en gemeenten, laat staan voor individuele raadsleden, moeilijk, zo niet onmogelijk is om inzicht te houden of bij te sturen in de investeringen die netwerkbeheerders en bovenliggende holdings doen met die publieke middelen? Vindt u dit problematisch? Zo ja, hoe valt dit te remediëren?

Acht u het een opdracht van Vlaamse steden en gemeenten om te investeren – zeker in dit tijdperk vol financiële uitdagingen – in een gasnetwerk aan de andere kant van de wereld?

Hoe verhoudt een dergelijke investering zich tot de klimaatdoelstellingen die veel Vlaamse steden en gemeenten zichzelf opleggen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel, collega's, voor de boeiende vragen, beschouwingen en bedenkingen.

Ik zal eerst het wettelijk kader schetsen waarbinnen ik als minister optreed. Fluxys is een naamloze vennootschap en is beursgenoteerd. Het gaat om een privaatrechtelijke rechtspersoon waarop de Vlaamse Regering geen toezicht uitoefent. Ik word dus als minister niet formeel op de hoogte gebracht over de werking, noch de communicatie van de raad van bestuur aan de aandeelhouders.

De vraagstellers verwezen er al naar: Publigas bezit 77,45 procent van de aandelen van Fluxys. 20 procent is in handen van een Canadees investeringsfonds. Publigas is eveneens een privaatrechtelijke rechtspersoon, meer bepaald een coöperatieve vennootschap waarop de Vlaamse Regering geen toezicht heeft. De volgende Vlaamse intergemeentelijke verenigingen zijn op hun beurt deelgenoot van Publigas: Gaselwest, de Intercommunale van Brabant voor Elektriciteit en Gas (I.B.E.G.), de investeringsintercommunale voor de gemeenten van de Kempen en het Antwerpse (IKA), Intercommunale Maatschappij voor Energievoorziening in West- en Oost-Vlaanderen (IMEWO), Fluvius Antwerpen, Intergem en Iverlek.

De lokale besturen die in die verenigingen vertegenwoordigd zijn, staan niet machteloos ten aanzien van Fluxys. Het decreet van 22 december over het lokaal bestuur biedt instrumenten om hun intercommunales over hun keuzes aan te sturen en te interpelleren. Op basis van artikel 37 kan de gemeenteraad commissies oprichten. Het staat de gemeente vrij om een commissie op te richten voor de afstemming van het gemeentelijk beleid op dat van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Artikel 441 stelt dat een lid van de raad van bestuur minstens twee keer per jaar op de gemeenteraad van de deelnemende gemeente verslag moet uitbrengen en toelichting moet verstrekken bij het beleid van de vereniging. En artikel 472 maakt het mogelijk voor een distributienetbeheerder om toe te treden tot een andere rechtspersoon, maar stelt als voorwaarde voor die toetreding onder meer dat aan die distributienetbeheerder minstens een mandaat van bestuurder wordt toegekend. Voor dat mandaat komt uitsluitend een bestuurder in aanmerking die benoemd is op voordracht van de gemeenten. Die vertegenwoordiger of vertegenwoordigers moeten ook verslag uitbrengen in de raad van bestuur van de deelnemende intercommunales. De decretale instrumenten om controle uit te oefenen en aan te sturen, zijn dus aanwezig.

Maar ik ben het absoluut eens met de twee sprekers, dat dat voor sommige besturen een heel complexe materie is. Om het woord bestuurskracht te gebruiken: niet elke gemeente heeft voldoende bestuurskracht en knowhow in huis om dit op een accurate en zinvolle manier te doen. Maar het is natuurlijk altijd de keuze van een gemeente of ze al dan niet deelneemt in zo'n samenwerkingsverband.

Collega Tobback vraagt of de Vlaamse Regering op de een of andere manier op de hoogte was van het project. Gelet op het feit dat de Vlaamse Regering hierop geen toezicht uitoefent, is zij niet officieel op de hoogte. U stelt ook vragen over de investering, u spreekt over 200 miljoen euro in een Braziliaanse gasinfrastructuur die haaks zou staan op het beleid. De investering die Fluxys doet is op haar rekening. Zoals gezegd kan noch wil ik het beleid van Fluxys uitstippelen. De gemeentelijke investeringen behoren tot de autonomie van de gemeenten. Voor alle duidelijkheid: aan de gemeenten wordt hier ook geen inbreng gevraagd. Deze investering gebeurt binnen het wettelijk kader dat daarvoor is uitgewerkt. Zoals geschetst bestaan er decretale mogelijkheden voor gemeenten om zich te informeren. Als gemeenten hiermee al een risico zouden nemen, behoort dat tot het domein van de gemeentelijke autonomie.

U vraagt of ik kan garanderen dat de negatieve afloop van dergelijke projecten niet zal worden afgewenteld op de belastingbetaler. U vraagt of het niet tijd wordt om de afhankelijkheid van lokale besturen van dividenden uit de energiesector in vraag te stellen, wanneer blijkt dat het leidt tot dit soort van avonturen. Deze garantie van negatieve afloop kan ik als minister niet geven, omdat ik daar niet voor bevoegd ben. Dus ik kan dat onmogelijk geven. De gemeentefinanciën worden door de Vlaamse Regering opgevolgd via het BBC-rapporteringssysteem (beleids- en beheerscyclus). Als er beperkingen nodig zijn voor de vrijheid van gemeenten om risicovolle investeringen aan te gaan, zal dat uit die monitoring blijken. Ik heb vooralsnog geen signalen in die zin ontvangen.

U vraagt mij om een standpunt in te nemen over de grond van de zaak, over het feit of dit al dan niet een zinvolle investering is en of daar risico's mee worden genomen. Maar dit behoort tot de autonomie van onze lokale besturen. Wij als Vlaamse Regering hebben geen toezichtpositie ten aanzien van Fluxys.

De voorzitter: De heer Toback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Ik dank de minister voor zijn theoretische uiteenzetting en het daaraan gekoppelde ontwijkende antwoord. Mijn vraag ging over de praktijk. En de praktijk is dat ik van al die gemeentebesturen duidelijk hoor dat de informatie hierover zo goed als onbestaande is en in elk geval niet van die aard om op voorhand te kunnen inschatten wat de risico's zijn. En het gaat dan echt niet alleen over Wetteren, maar evengoed over de stad Leuven, voor wiens bestuurskracht ik wel kan instaan.

De theoretische autonomie is natuurlijk een mooi verhaal, maar in de praktijk klopt ze niet. U weet net zo goed als ik dat wanneer dit misgaat en wanneer dit inderdaad

voor honderden miljoenen euro's zou misgaan, de gemeenten de Vlaamse Regering dan hoe dan ook zullen vragen om te interveniëren, want er is maar één plaats waar zij kunnen aankloppen: bij u – of bij u en uw collega's, want het zal dan eerder bij de minister van Begroting zijn. De Vlaamse Regering zou zich dus ietwat grondiger moeten beginnen te informeren en wat grondiger aan die risico-inschatting moeten kunnen doen, als u niet nog eens geconfronteerd wilt worden met een discussie zoals we die morgen gaan hebben. Men haalt er zijn schouders voor op en denkt, het zal wel gaan, het komt wel allemaal in orde, maar dan moet men voor honderden miljoenen euro's schadevergoeding uitbetalen en op de blaren zitten. Nog eens, ook bij Dexia had men hetzelfde verhaal: het zijn de aandeelhouders die erop moeten letten, het zijn de aandeelhouders die ervoor moeten zorgen. Dat zijn de gemeentebesturen, dat zijn de overheden.

We zijn allemaal voor publiek aandeelhouderschap, maar als puntje bij paaltje komt is het toch, wanneer het misgaat, de belastingbetaler die ervoor opdraait. Ik ben door u maar heel weinig gerustgesteld, behalve met een zeer theoretisch verhaal. Ik vind het eerlijk gezegd zeer jammer om te zien dat u daar zo gemakkelijk uw handen vanaf trekt.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, ik deel het gevoel van ontgoocheling. Een deeltje van uw antwoord heeft mij nog ietwat tevreden gesteld, namelijk uw uitspraak dat het voor lokale besturen inderdaad vaak niet evident is om een dergelijke controle uit te oefenen. U maakt daar meteen de link met bestuurskracht.

Maar het gaat natuurlijk over veel meer dan dat. Het gaat ook over het politieke en democratische debat in de gemeenteraad. En of, met alle respect, het raadslid dan raadslid in Antwerpen of in Anzegem is, maakt niets uit als het erop aankomt om transparantie te krijgen in dergelijke debatten en om een democratische controle te kunnen uitoefenen.

Wat u eigenlijk zegt, is dat u, onder het mom van lokale autonomie, hier uw handen vanaf trekt. Maar ik had toch begrepen dat de lokale autonomie en ook uw beleid vertrokken vanuit een geloof in de lokale besturen en vanuit de overtuiging dat Vlaanderen een ondersteunende rol moet spelen en dus niet alleen een wettelijk kader moet maken dat theoretisch goed in elkaar zit en dat het zou mogelijk maken om hier een commissie over op te richten? Ik verwacht van de Vlaamse overheid dat ze de lokale besturen de tools aanreikt om democratisch en inhoudelijk ten volle hun rol te kunnen spelen. Dat is wat ik totaal mis in uw antwoord. U zegt eigenlijk dat, als de lokale besturen het daar niet mee eens zijn, zij maar niet in zo'n intercommunale moeten stappen. U zegt eigenlijk: 'Lokale besturen, baat maar zelf uw eigen gasnetwerk uit en stap maar uit de distributienetbeheerders, dan zullen jullie zo geen keuzes opgedrongen krijgen. Jullie kunnen het maar beter zelf doen.'

Minister, het spijt mij, maar als ambassadeur van de lokale besturen zou ik toch iets meer verwachten. Uw antwoord klopt strikt juridisch en formeel wel, maar dat sluit niet uit dat er een grote verantwoordelijkheid ligt bij u en bij uw diensten, om de lokale besturen de tools aan te reiken en de weg te wijzen om hier echt controle op uit te oefenen. Ik kan alleen maar aansluiten bij de idee dat u er zich hier wel heel gemakkelijk vanaf maakt. Vandaar mijn aanvullende vraag: hoe wilt u in de komende tijd de tools versterken om hier controle op uit te oefenen, zonder de absurditeit van uit de distributienetwerkbeheerder te moeten stappen?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, u hebt mij deze keer niet teleurgesteld. Ik vind ook dat de gemeente zelf moet beslissen om al dan niet mee te stappen in dit

verhaal. Het gaat over 110 miljoen euro voor de lokale besturen. Ik denk dat het maar logisch is dat zij hun autonomie kunnen gebruiken om zelf die beslissing te nemen. Dat debat moet daar gevoerd worden. Ik denk ook niet dat het onze bevoegdheid is om hierin in te grijpen, om bij elke grote investering vanuit Vlaanderen in te grijpen. Ik ben het daar absoluut niet mee eens. Als de lokale besturen het zaakje niet vertrouwen, dan is het aan hen om daar niet in mee te gaan. Zo simpel is dat. Ik ga helemaal akkoord met uw antwoord.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik vind toch dat de vraagstellers hier een punt hebben. Dit komt morgen ook aan bod in de commissie van minister Zuhal Demir, zij het met een iets andere invalshoek, namelijk die van onze lokale besturen die zowel door minister Somers als minister Demir worden aangemaand, aangespoord, gemotiveerd om hun best te doen om de klimaatdoelstellingen te behalen. Voor degenen die daarin geloven, moet de CO_2-uitstoot teruggedrongen worden. Er zijn partijen die om die reden zeer misnoegd zijn over de plannen van mevrouw Tine Van der Straeten op federaal niveau om gascentrales te gaan bouwen om de sluiting van de kerncentrales op te vangen. Gascentrales zijn vervuilend en stoten CO_2 uit.

Nu zie je dat lokale besturen via Fluxys het verbruik van gas gaan ondersteunen in een land als Brazilië. Wie dat oké vindt, is hopeloos hypocriet. Er wordt telkens weer gezegd: 'De wereld is een dorp en CO_2 stopt niet aan de grenzen', maar dan wordt er toch maar steun verleend aan gasverbruik in een land als Brazilië, terwijl diezelfde lokale besturen hun uiterste best – hun stinkende best, zou ik durven zeggen – moeten doen om de CO_2-uitstoot terug te dringen. Dit is toch wel een groot probleem. Ik deel de opinie van de twee vraagstellers. De autonomie van de lokale besturen staat hier op gespannen voet met de globalisering en met alles wat daarbij komt kijken, zoals dit soort overnames door instellingen als Fluxys.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Niemand heeft het ontkend, maar het is misschien nog niet expliciet gezegd. Daarom doe ik het toch nog even. We mogen hier in deze commissie absoluut op geen enkel moment suggereren dat onze steden en gemeenten door wat er nu gebeurt, niet geloven in de duurzame energietransitie. Daarvan zijn er voorbeelden genoeg, zoals de burgemeestersconvenanten die afgesloten zijn. Maar de vraag die ik passend vind in deze commissie is in hoeverre de gemeentelijke vertegenwoordigers niet op de hoogte zijn of konden zijn van deze investering. Ik ken heel wat gemeentelijke mandatarissen die die intergemeentelijke samenwerkingsverbanden heel goed opvolgen of dat proberen te doen.

Minister, u hebt een aantal decretale mogelijkheden geschetst om samenwerkingsverbanden en participaties te gaan controleren. Maar misschien worden die mogelijkheden lokaal niet zo goed toegepast of bereiken ze hun doel niet. Ik geloof persoonlijk dat het democratisch gehalte van een gemeenteraad vandaag wel wat beperkt wordt door beslissingen die op intergemeentelijk niveau genomen worden. Daarin zou de rol van de gemeenteraadsleden versterkt kunnen worden. Dat brengt mij tot de volgende vraag, passend in deze commissie. Minister, ziet u problemen in deze kwestie? Weet u of de vertegenwoordigers van de gemeenten niet op de hoogte waren of konden zijn? Ziet u nu al mogelijkheden om de inbreng en de inspraak van lokale bestuurders in de beslissingsorganen van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden te vergroten?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil alle interveniënten bedanken voor hun nuttige tussenkomsten. Laat mij beginnen met te antwoorden op collega Tobback. Hij zegt

dat ik de beschrijving gegeven heb van het wettelijk kader. Wij leven gelukkig in een democratische rechtstaat en dan heeft een wettelijk kader toch wel enig belang in het debat. Voorts bestaat een deel van de problematiek erin dat de lokale bestuurders vertegenwoordigd worden in de intercommunales. Die mensen hebben daar een verantwoordelijkheid, een taak te vervullen.

Men mag niet doen alsof Fluxys een orgaan is waar vertegenwoordigers van het lokaal beleid en van de politiek niet aanwezig zijn. Ik nodig u uit om eens te kijken naar de samenstelling van de raad van bestuur van Fluxys, u zult dan zien dat daarin toch een aantal gewaardeerde collega's en ex-collega's met heel veel ervaring op hun teller verantwoordelijkheid opnemen. Hoewel er geen doorstroming is en lokale besturen zeggen dat ze niet of slecht geïnformeerd zijn, zijn die beslissingen wel genomen in die raden van bestuur. Die zijn daar unaniem genomen, in al die raden van bestuur, zowel bij Fluxys als bij Publigas.

Dat neemt niet weg dat het onderliggende probleem een realiteit is. Dat onderliggende probleem – en dat is de ervaring die iedereen heeft die lokaal actief is – is natuurlijk dat de afstand tussen de strategische keuzes die gemaakt worden en het lokale gemeenteraadslid en zelfs het lokale bestuur soms heel groot wordt, dat daar een spanningsveld zit, en dat, zoals collega Tobback terecht zegt, men niet altijd en overal de knowhow en de kennis heeft om die strategie in te schatten in al haar dimensies. Dat is iets waar we niet blind voor mogen zijn. En ik wil daar ook niet blind voor zijn.

Daarom denk ik dat er twee wegen zijn om daaraan te sleutelen. De eerste weg is dat ik met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) met dit concreet dossier voorhanden aan tafel ga zitten om twee dingen te doen. Eerst en vooral om af te toetsen bij de VVSG: is het zo dat lokale besturen door de band genomen in deze concrete beslissing – dat is voor mij een casus – voldoende op de hoogte zijn, voldoende capaciteit hebben om hierin een verstandige beslissing te nemen, of een beslissing te nemen met kennis van zaken? Dat vind ik belangrijk. Ten tweede om samen met de VVSG te kijken of er nood is aan meer kennisopbouw, in de schoot van de VVSG, die ten dienste kan staan van alle gemeentebesturen bij de evaluatie en het beoordelen van zulke strategische beslissingen. Ik denk immers dat sommige lokale besturen daar zeker nood aan hebben. Met andere woorden: in de VVSG, samen met de Vlaamse overheid, gaan kijken of er een versterkte kennisopbouw moet ontstaan die objectief en neutraal is, zodat lokale besturen, wanneer ze geconfronteerd worden met de vraag om een bepaalde investeringsbeslissing mee te dragen en mee goed te keuren, dat met kennis van zaken kunnen doen.

De tweede lijn is de regiovorming. Regiovorming heeft net tot doel om de intergemeentelijke samenwerking te versterken en dus ook de bestuurskracht – dat is ook een begrip dat hier relevant is, mijnheer Tobback. Bestuurskracht betekent ook de mogelijkheid, de kennis, het inzicht om zulke beslissingen op een juiste manier te evalueren. Dus of je op het regionale niveau, waarvan men weet dat wij op termijn ook de intercommunales op dat niveau willen organiseren, ook niet aan versterking kunt doen op het vlak van kennis, knowhow en beslissingsmogelijkheden. Dat zijn volgens mij twee zinvolle sporen om te kijken of we op die manier de lokale besturen niet beter kunnen wapenen in het nemen van zulke strategische beslissingen, die vandaag de dag weliswaar genomen worden in raden van bestuur waar de vertegenwoordigers afgevaardigden zijn van gemeenten, of in het niet nemen van zulke beslissingen.

Ik ben het met u eens – dat is ook altijd mijn ervaring geweest als burgemeester – dat de rapportage vanuit intercommunales en andere samenwerkingsverbanden in de gemeenteraad te vaak een formalistisch gegeven is. Het laatste idee is dat gemeentebesturen, daar waar zij participeren in bovenlokale organen – en met de

regiovorming gaat dat misschien zelfs een noodzakelijkheid worden –, in de schoot van hun gemeente daarrond een commissie oprichten van mensen die zeer specifiek daar bezig mee zijn. Dat gaat ook de knowhow en de kennis van een gemeenteraad kunnen versterken.

Dat zijn volgens mij de drie sporen. Zich in de gemeentebesturen ernstig de vraag stellen, misschien ook met het oog op de regiovorming: moeten we niet een specifieke commissie oprichten in onze gemeente? Ten tweede, aan tafel gaan met de VVSG kijken: is er inderdaad onvoldoende informatie geweest, hebben lokale besturen dat onvoldoende kunnen inschatten, en hoe kunnen we de positie van lokale besturen versterken bij het nemen van zulke beslissingen? Ten derde, regiovorming, waar ook een element in zit van versterking, van lokale slagkracht en bestuurskracht.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Minister, ik ben al wat gelukkiger met het laatste deel van uw antwoord, omdat u tenminste het probleem erkent, maar ik denk dat u nog altijd voorbijgaat aan de essentie van het hele verhaal.

De deal is aangekondigd en dus waarschijnlijk ook gesloten en in de krant verschenen, voor zelfs ook maar de raad van bestuur van Fluxys geïnformeerd was, wat ook logisch is, want in dit soort van grote internationale zakendeals is geheimhouding en discretie essentieel. Het staat ook haaks op de utopische idee in onze wetten dat we dat eerst met al onze vertegenwoordigers in de intercommunales, dan met al onze vertegenwoordigers in de gemeenteraden en dan met al die gemeenteraden rustig bespreken, inschatten wat we moeten doen en dan akkoord gaan. Zo werkt het niet. Die deal is eigenlijk al gesloten, de risico's zijn al genomen. U kunt met alle processen van de wereld niet verhinderen dat de controleerbaarheid in dit soort van zaken, zeker wanneer het gaat over investeringen voor honderden miljoenen euro's in het buitenland, aan de andere kant van de oceaan, waar geen enkel van de gemeenteraadsleden ooit zal komen, gewoon nul is, zeker in organisaties met ook nog eens private partners. U kunt dus doen wat u wilt, u zult die asymmetrie nooit oplossen. Dat is niemands schuld, dat is gewoon eigen aan dit soort deals.

Er is nog een ander punt waar u niet op geantwoord hebt. De enige reden waarom gemeenten in dit soort van organisaties blijven, is financieel – en ik geef toe, bij Fluvius nog veel meer dan bij Fluxys –, want voor hun gemeentekas zijn gemeenten in grote mate afhankelijk van dividenden uit dit soort van bedrijven. Wanneer men, om die dividenden te halen, steeds gekkere projecten moet uitbouwen en steeds creatiever moet worden en dus ook steeds moeilijk controleerbaar wordt, dan is het voor de Vlaamse Regering – want die is wel verantwoordelijk voor het toezicht op de gemeenten en voor het maken van een toekomstvisie op onze organisatie – essentieel om daar een alternatief voor te bieden.

Zoals het nu is, mag men geïnformeerd zijn zoveel men wil, men is altijd geïnformeerd achteraf. En men heeft toch geen keuze, want eruit gaan betekent dat men afstand doet van de dividenden, en daar biedt de Vlaamse Regering geen alternatief voor. En dus gaan we stap voor stap verder de tunnel in waarbij we steeds meer risicovolle projecten zullen aangaan om onze gemeenten te financieren. Uiteindelijk zal het een keer mislopen en zal iedereen zich afvragen waarom we dat niet hebben gezien. Dat is het risico dat u nu neemt en uw antwoorden daarop zijn hele kleine stapjes in de goede richting, maar – met alle sympathie, minister – daar lost u niets mee op, want u blijft leven in de fictie. We zullen vast wel merken dat het ooit eens echt mis zal lopen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, ik dank u voor uw tweede antwoord. Ik ben toch wel iets enthousiaster geworden dan bij uw eerste antwoord, omdat er inderdaad een aantal paden zijn, misschien niet de magische oplossing maar toch wel wat tools om het politieke debat hierover scherper te stellen. Dat is onze voornaamste vraag, niet dat u zou ingrijpen – mevrouw Sminate heeft ons waarschijnlijk verkeerd begrepen. Het is absoluut niet onze vraag dat Vlaanderen gemeenten zou verbieden om hierin te stappen, maar dat Vlaanderen garandeert dat er democratische controle mogelijk is in de ware zin van het woord. Daar moet een echt politiek debat over mogelijk zijn. We kunnen ons de vraag stellen – en u als liberale minister zult daar toch wel gevoelig voor zijn – of het wel een kerntaak is van de Vlaamse steden en gemeenten om daarin te investeren, om te voorzien in middelen voor een toekomstig strategisch plan van Fluxys om een bruggenhoofd in Latijns-Amerika te creëren in de gassector.

Ik heb nog een formeel voorstel, minister. Deze beslissing is genomen op een aantal fora, en inderdaad, daar zitten ook een aantal politici en lokale vertegenwoordigers aan tafel, maar deze beslissing moest bijvoorbeeld niet naar een algemene vergadering of naar de gemeenteraad. We kunnen ons dus decretaal de vraag stellen of er niet een aantal aanpassingen nodig zijn om dergelijke strategische investeringen, ook op het niveau van de gemeenteraad of van een algemene vergadering, expliciet te moeten behandelen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de fietsondersteuning voor de lokale besturen
– 1219 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Minister, in de meeste gemeenteraden is het budget voor 2021 ondertussen goedgekeurd en is het nieuwe jaar al uit de startblokken geschoten. Verschillende lokale politici contacteerden me, omdat ze willen weten hoe ze kunnen genieten van de Vlaamse steun voor investeringen in fietsinfrastructuur. U hebt vorig jaar immers aangekondigd dat in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht van de Vlaamse Regering voorzien was in een investeringssubsidie van 150 miljoen euro voor de lokale besturen voor de aanleg en het structureel onderhoud van gemeentelijke fietsinfrastructuur.

Ik diende intussen een schriftelijke vraag in om meer te weten over de modaliteiten, maar ik blijf toch nog een beetje op mijn honger zitten. Zo antwoordde u dat het zal gaan om een systeem van trekkingsrechten met een geplafonneerd bedrag op basis van het aantal inwoners, maar het is niet duidelijk of onze lokale besturen mogen uitgaan van een procentuele verdeling dan wel of er nog een voorafname moet gebeuren voor de grotere steden. Het is ook uw bedoeling om deze subsidie te koppelen aan lokale cofinanciering, waarbij het lokale bestuur zich engageert om voor elke euro subsidie, 2 euro bijkomend te investeren in gemeentelijke fietsinfrastructuur. De vraag is of dit de enige voorwaarde is.

Het mag duidelijk zijn dat onze fractie dit een heel goed voorstel vindt en we kijken dan ook uit naar de uitvoering van deze plannen. Minister, u antwoordde ook dat de uitwerking van deze maatregel nog maar in voorbereiding is, maar dat u er toch naar streeft dat de lokale besturen vanaf 2021 kunnen intekenen op deze subsidie.

De meeste lokale besturen hebben ondertussen hun begroting voor 2021 klaar en hebben ze ook al goedgekeurd in de gemeenteraad. Als de middelen voor fietsinfrastructuur nog in 2021 voorzien en uitgegeven moeten worden, dan is dit voor veel gemeentebesturen niet zo evident. Logischer zou zijn om de trekkingsrechten over verschillende jaren te spreiden, maar dat is nog niet duidelijk.

Minister, zal iedere Vlaming evenveel waard zijn? Mogen de lokale besturen nu al uitgaan van een procentuele verdeling volgens inwoners of moet er een vooraf-name gebeuren?

Welke bijkomende criteria zullen er voor de lokale besturen worden opgelegd?

Is er al zicht op de timing?

Hoelang zullen de lokale besturen de middelen kunnen opnemen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Fournier, bedankt voor uw vraag, want ze geeft me de kans om een aantal zaken toe te lichten. De subsidie voor de lokale investeringen in fietspaden, het zogenaamde project Kopenhagen, is een relance-maatregel die deel uitmaakt van het plan Vlaamse Veerkracht, dat tot doel heeft de lokale investeringen een boost te geven, zodat ze kunnen bijdragen aan het economisch herstel en de transformatie die elke crisis mogelijk maakt.

Het is de kans van elke crisis dat we op een aantal vlakken een versnelling nemen. Hier spreken we van een mobiliteitsversnelling of mobiliteitsomslag naar een duurzame mobiliteit. Die willen we versnellen en op die manier kunnen we bijdragen aan onze klimaatdoelstellingen. Dit is de achterliggende filosofie: economische groei bevorderen, de mobiliteitsomslag mogelijk maken en tegelijk klimaatdoelstellingen dienen.

Om die subsidie te kunnen toekennen, moeten er bij besluit van de Vlaamse Regering (BVR) de nodige voorwaarden en contouren worden vastgesteld. Dat besluit is nog niet definitief. Mijn antwoorden zijn dus onder voorbehoud van goedkeuring door de Vlaamse Regering, die er in de komende weken moet aankomen.

We verdelen de middelen, 150 miljoen euro, op basis van de inwonersaantallen via trekkingsrechten per lokaal bestuur. Ook bij de bespreking van de begroting heb ik dat heel duidelijk gezegd. Dat wil dus zeggen dat elke gemeente per inwoner aanspraak kan maken op afgerond 22,7 euro subsidie per inwoner, ongeacht of het gaat over een kleine gemeente of de stad Antwerpen. Dat zijn de middelen die onze lokale besturen gaan krijgen. Er is geen enkele reden om te werken met voorafnames: een fietspad is een fietspad, of dat nu in een grote stad wordt aangelegd of in een plattelandsgemeente.

Welke bijkomende criteria zullen er voor de lokale besturen worden opgelegd? Eenvoud is ons doel. Ik heb me als burgemeester te vaak geërgerd aan de reglementitis die soms van bovenaf komt. We proberen dat zo eenvoudig mogelijk te maken. Het moet uiteraard gaan om de aanleg, heraanleg of het structureel onderhoud van fietsinfrastructuur. Het moet gaan om fietsinfrastructuur die wordt beheerd door de gemeenten. Fietspaden aan gewestwegen vallen buiten de scope van die 150 miljoen euro. De subsidie kan niet worden gecombineerd met andere Vlaamse subsidies voor fietsinfrastructuur. We gaan niet werken met dubbele subsidies. Dat gaan we niet doen, dat is heel duidelijk. Het project moet ook over de nodige vergunningen beschikken. We gaan geen illegale fietspaden subsidiëren. Dat is vanzelfsprekend.

De timing dan. Ik probeer de goedkeuring te bekomen in de schoot van de Vlaamse Regering medio februari. In het ontwerp van besluit wil ik besturen de kans geven om in te tekenen op deze subsidie tot september 2022. Dat geeft hun voldoende tijd om projecten te detecteren. Ik weet zelf hoe lokale begrotingen worden gemaakt, zeker investeringsbegrotingen. Mevrouw Fournier, u zult me niet tegenspreken als ik zeg dat er vaak drie, vier keer meer projecten zijn dan er uiteindelijk kunnen worden geselecteerd.

Het is nog altijd het moeilijkste voor een lokaal bestuur wanneer al die mooie projecten worden aangereikt door de lokale administratie, maar de middelen groeien niet tot in de hemel. Soms moet het bestuur heel pijnlijke keuzes maken en dus bepaalde projecten uitstellen of waarschijnlijk niet realiseren. Uit die projecten kan men opnieuw kiezen om ze nu toch te realiseren. Misschien gaat het ook om nieuwe projecten, nieuwe inzichten, die men kan meenemen.

U verwijst naar de moeilijkheid om dat op te nemen in de meerjarenplanning, maar meerjarenplanningen zijn ook levende gehelen. Ze evolueren van jaar tot jaar. Als men de kans krijgt van Vlaanderen op deze extra middelen, dan kan dat een stimulans zijn om bij de meerjarenplanning te bekijken waar men kan uitbreiden. Daar hebben ze de tijd voor tot september 2022. De uitvoering van de projecten kan ook doorlopen in de jaren nadien, maar het besluit dat in opmaak is, mikt op een aanvraag van het saldo op uiterlijk 15 september 2025.

Waarom moeten de aanvragen dan rond zijn? Dat is nog altijd een vrij strikte maar volgens mij wel realistische timing. Het zijn relancemaatregelen en we willen de economie nu een boost geven. Als we dat spreiden over tien jaar, gaat het relanceeffect daarvan natuurlijk verloren. Daarom willen we deze projecten op korte termijn realiseren. U weet dat er naast elke euro uit Vlaanderen, 2 lokale euro's gelegd worden. Op die manier kunnen we voor 450 miljoen euro relancemaatregelen nemen, die goed zijn voor een mobiliteitsomslag en goed zijn om onze klimaatdoelstellingen te halen.

Ik hoop dat deze verduidelijkingen u wat geruststellen.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Dank u, minister, voor deze duidelijke antwoorden. Ik ben vooral blij dat het project over verschillende jaren gespreid zal worden. Ik dacht dat alles al in 2021 gefinaliseerd moest zijn, maar dat is duidelijk niet het geval. Zo hebben de steden en gemeenten inderdaad de tijd om die projecten mee te nemen in hun meerjarenplanning. Bedankt daarvoor.

Er zal de komende jaren inderdaad heel veel geld gaan naar fietsinfrastructuur. Er is 335 miljoen euro van minister Peeters en 150 miljoen euro van u. Daarnaast komt er dan nog 300 miljoen euro van de steden en gemeenten, als ze meestappen in het project. Dat komt de komende jaren neer op 785 miljoen euro, een zeer groot bedrag. Ik vrees er echter voor, zoals ik in de commissie Mobiliteit al enkele keren gezegd heb, dat het misschien niet haalbaar is om al die middelen te spenderen aan die projecten. Ik bedoel daarmee dat dit soms veel lange procedures vergt en dat het soms moeilijk is om die projecten effectief binnen een bepaald tijdschema te kunnen realiseren.

Er zijn al initiatieven genomen. In de Commissie voor Mobiliteit en Openbare werken hebben we de tijdsduur voor een minnelijke schikking ingekort tot een jaar. We hebben dat decreet ondertussen goedgekeurd. Minister Diependaele heeft ook de hervorming van de afdeling Vastgoedtransacties goedgekeurd. Dat zijn wel allemaal versnellingen.

Minister, ik wil hier nogmaals een oproep doen aan u – maar u hebt ernaar verwezen en bent er zich van bewust – om dergelijke projecten sneller uit te voeren. Ik wil u dus vragen om dat ook mee te nemen in uw beleidsdomeinen en om ervoor te zorgen dat, als er in bepaalde projecten of budgetten is voorzien, ze toch wel op een redelijke termijn kunnen worden gerealiseerd.

Dus nogmaals bedankt voor het initiatief. Het is zeer positief dat we kunnen investeren in fietspaden, want als we echt de switch willen maken op het vlak van mobiliteit, dan is het nodig dat er ingezet wordt op veilige en degelijke fietspaden.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Ik wil beginnen met de collega te bedanken voor het feit dat ze hier deze vraag om uitleg stelt. Daarmee wordt toch nog eens duidelijk gemaakt dat er voor de lokale besturen in heel wat middelen wordt voorzien, boven op wat al in het regeerakkoord ingeschreven staat. Minister, u hebt het hier gehad over de fietsondersteuning, inderdaad een aanzienlijk bedrag. Maar er zijn ook zaken als de stadsvernieuwingssubsidie en de e-inclusie, waarvoor in het relanceplan toch ook in heel wat middelen wordt voorzien voor de lokale besturen. Dus ik denk dat het goed is dat dat hier toch eens benadrukt wordt.

Collega Fournier, wat die fietsondersteuning betreft, denk ik dat het relanceplan inderdaad focust op de juiste aspecten. Want als er toch één positief aspect is aan deze crisis, dan is het net dat mensen gemotiveerd zijn om meer te bewegen en meer te fietsen. Ik denk dus dat deze middelen heel erg welkom zijn voor de lokale besturen.

Ik denk dat het goed is dat de lokale besturen snel inzicht krijgen in de voorwaarden, in de criteria. Minister, het is dus zeer goed dat u die criteria en die timing hier vandaag nog eens heel duidelijk hebt omschreven.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, zoals u weet is het investeringspeil van de lokale besturen bijzonder belangrijk. Mijn vraag is in feite of u al zicht hebt op het investeringspeil van de lokale besturen. Zijn er nu al knipperlichten dat daar gevolgen kunnen zijn van corona? Zullen wij als lokale besturen ook voldoende kunnen investeren, zodat u erin slaagt om dat budget effectief te kunnen spenderen?

Ik denk dat het belangrijk is dat dat investeringspeil hoog genoeg wordt gehouden de komende jaren. Mijn vraag is wat we daaraan zullen doen om dat effectief zo te realiseren.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil eerst en vooral mevrouw Fournier en mevrouw Sminate van harte danken voor de heel constructieve tussenkomsten. Ik dank ook mevrouw Sminate voor het wierrookvat voor de Vlaamse Regering en mijn beleid. Wij doen echt wel enorme inspanningen in de schoot van de Vlaamse Regering om onze lokale besturen financieel te ondersteunen. Er zijn buiten de groei van het Gemeentefonds inderdaad heel veel nieuwe sporen geopend van extra ondersteuning van onze lokale besturen.

Maar dat mag ons er niet blind voor maken dat zij, net als alle andere overheden, toch voor moeilijke tijden gaan staan. Zodra die corona-ellende achter ons ligt en de economie terug kan aantrekken, gaan we ook worden geconfronteerd met een moeilijke periode om onze publieke financiën helemaal recht te trekken. Dat is een

uitdaging voor de Vlaamse overheid maar ook voor onze lokale besturen. Daar mogen we zeker niet blind voor zijn.

Dat brengt mij dan in één sprong bij collega Tommelein, die vraagt of er nu al knipperlichten zijn van lokale besturen, die moeite beginnen te hebben om hun investeringsprogramma helemaal te realiseren. We hebben die knipperlichten op dit moment nog niet, maar we zijn daar waakzaam voor. We gaan dat ook blijven monitoren, omdat dat een grote zorg is. U weet dat de motor van de publieke investeringen in ons land de lokale besturen zijn. Zij zijn globaal gezien niet de overheid met de meeste middelen, maar ze zijn wel de grootste investeerder. Als die hun publieke investeringsmachine – vaak fijnmazig, vaak gericht naar een kmo-landschap, het lokale economische veld impulsen gevend – stilvalt, heeft dat ook een impact op onze globale economie. We moeten dat dus goed blijven monitoren.

Wat mevrouw Fournier heeft aangekaart is een weg, een middel om lokale besturen te motiveren om hun investeringsprogramma goed overeind te houden. Als men de volgende jaren hier en daar moet kijken waar we wat minder kunnen doen en waar we wat bijsturen, dan hoop ik dat men vooral de investeringscapaciteit niet reduceert. Want vaak is dat lokaal het gemakkelijkst: dat zijn vaak eenmalige investeringen, en vaak wordt daar nogal gemakkelijk naar gekeken. Ik hoop dat men voldoende investeringscapaciteit overeind houdt, en misschien zelf de organisatie in zijn totaliteit nog eens in beeld neemt, om te kijken waar men efficiëntiewinsten kan boeken.

Kunnen we daar nieuwe sporen bewandelen die misschien hetzelfde doen maar tegen een goedkopere prijs? Ik denk dat dat wel de uitdaging gaat worden van onze lokale besturen. Dat valt inderdaad een beetje buiten de vraag van mevrouw Fournier. Ik denk dat we hopelijk vanaf midden februari onze lokale besturen goed kunnen informeren. Ze hebben dan anderhalf jaar de tijd om zich goed voor te bereiden. Dan hebben ze toch weer een paar jaar tijd om die programma's te realiseren. U hebt gelijk, het vergunningsverlenend element in het realiseren van lokale projecten is ongelooflijk belangrijk en vaak heel frustrerend voor lokale besturen. Vaak duren die termijnen heel lang voor men echt projecten kan realiseren. Dat is een blijvend aandachtspunt voor de lokale administraties, maar zeker ook voor de Vlaamse administratie en de Vlaamse overheid.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Minister, ik ga u niet bewieroken, maar ik ben toch wel heel positief. Ik dank u voor het genomen initiatief.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het tuchtvonnis voor een psycholoog wegens seksueel getinte foto's
– 1287 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over initiatieven naar aanleiding van de veroordeling van een psycholoog door de Psychologencommissie
– 1292 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de interpretatie van de waardigheid van het psychologenberoep
– 1301 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): We konden er niet omheen. Het was een mediafenomeen en ook u, minister Somers, hebt zich zeker niet onbetuigd gelaten – laat het mij om te beginnen zo zacht uitdrukken. Kaat Bollen, psychologe, seksuologe en oplossingsgericht therapeute, kreeg vorig jaar een officiële waarschuwing van de Psychologencommissie, nadat een beroepsgenoot vond dat ze met haar publieke gedrag collega-psychologen in een verkeerd daglicht zou hebben gesteld. Voorbeelden van dit publieke gedrag, dat volgens de Psychologencommissie de beroepsgroep zou schaden, betreffen het plaatsen van – en ik citeer – "kunstzinnige naaktfoto's" en het "reclame maken voor erotische films en een webshop met erotische artikelen".

Kaat Bollen ging in beroep tegen deze officiële waarschuwing, maar het standpunt van de Psychologencommissie veranderde niet. Die vond het ook schadelijk dat ze in beroep was gegaan, want – en ik citeer de Psychologencommissie – "zo wordt de waardigheid van het beroep aangetast en ontstaat er imagoschade." Het woord 'waardigheid' heeft voor een debat gezorgd, overigens een terecht debat. Hierop koos Kaat Bollen voor de vlucht vooruit. Ze stuurde namelijk haar licentie terug naar de commissie, want ze wil "liever geen psycholoog meer zijn dan iemand die wordt gemuilkorfd".

Minister, u liet zich, zoals ik al zei, niet onbetuigd. U verstuurde hierover een aantal tweets. U hebt er recent nog een heel opiniestuk aan gewijd in De Morgen. Minister Somers, volgens mij is dat uw eerste opiniestuk in een krant sinds u bent aangetreden als minister. Ik heb dat nagekeken. Misschien heb ik erover gekeken. Als het niet zo is, mag u mij uiteraard verbeteren.

U vergeleek wat hier is gebeurd met de jaren vijftig van de vorige eeuw. U gaf aan dat u ging laten onderzoeken wat we tegen die attitude van de commissie kunnen doen. U zei ook – en ik citeer: "Dit is schade toebrengen aan wat vrouwen wel of niet mogen doen of dragen in hun vrije tijd." U vergeleek die Psychologencommissie ook met een kledingpolitie.

Ik update mijn vraag een beetje, want u hebt ondertussen al samengezeten met de Psychologencommissie. U schrijft in uw opiniestuk dat u hen erop hebt gewezen dat de uitspraak pijnlijk is in het licht van de decennialange emancipatiestrijd voor gendergelijkheid. U hebt hen, zo schrijft u, aangemoedigd om hun deontologie te

moderniseren door de definitie van 'waardigheid' veel beperkter en concreter te maken. En u hebt hun gevraagd om de notie 'waardigheid' niet te misbruiken om de mensen hun recht op vrijheid en zelfexpressie te ontzeggen, en ook om een duidelijke scheiding te maken tussen werk en privé, waarbij de persoonlijke keuzes die een vrouw maakt exact dat zijn, zo besluit u uw stuk: privé.

Het zal u – ik zal niet zeggen – verbazen – en misschien hebt u het niet zo graag –, maar ik ben het eigenlijk bijna – laat mij een slag om de arm houden – volledig eens met wat u schrijft in uw opiniestuk, minister. Ik vind het ook opvallend, maar zeer zeker niet slecht, dat u zich hiermee heeft bemoeid en dat u met die Psychologencommissie op deze manier in gesprek bent gegaan. Mijn vraag is: wat verwacht u van die Psychologencommissie? Hoe lang hebt u met hen gesproken? Hoeveel mensen waren dat concreet? Hoe is uw aanvoelen van dat gesprek? Staan zij open voor uw argumenten of lieten zij blijken dat u zich, als minister van Inburgering, eigenlijk niet te bemoeien hebt met de werking van de commissie? In alle eerlijkheid zou ik mij dat kunnen voorstellen.

Het is niet niks dat een minister in gesprek gaat met een commissie van een bepaalde beroepsgroep. U hebt dat nu wel gedaan. Is dat niet zeer uitzonderlijk? Maar wat verwacht u, minister? Zullen zij luisteren naar uw grieven en opmerkingen? Zullen zij in de toekomst dat begrip 'waardigheid' anders inkleden of zelfs volledig weglaten? Zullen zij de scheiding tussen privé en beroep heel anders gaan bekijken? Het is zeer interessant wat hier gebeurt en ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mijnheer Van Rooy heeft de situatie uitgebreid geschetst en ik ga die niet helemaal herhalen, maar ik wil er toch een aantal bedenkingen bij formuleren. Psycholoog is een beschermd, vrij beroep dat onderworpen is aan een deontologische code. Wie zichzelf psycholoog wil noemen, moet zich inschrijven en laten erkennen door de Psychologencommissie. Die overheidsinstelling, waarin afgevaardigden van de beroepsverenigingen voor psychologen zetelen, ziet toe op de naleving van de deontologische code en organiseert een onafhankelijke tuchtraad. Het is die groep die, dat orgaan dat de waarschuwing heeft gegeven aan mevrouw Bollen. Daarna heeft zij voor zichzelf daarop gereageerd dat zij zich niet wil laten muilkorven. De commissie heeft die beslissing genomen op basis van feiten die zich voornamelijk in het privéleven van de betrokkene blijken te hebben voorgedaan, hoewel een collega van mevrouw Bollen zegt dat het haar publieke imago was dat negatief uitstraalde op het beroep.

Dat roept toch wel een aantal bedenkingen op. Ook u, minister, hebt bedenkingen geuit, als minister van Gelijke Kansen. U liet weten het ongehoord te vinden dat men vrouwen in Vlaanderen anno 2021 nog zegt hoe ze zich moeten of mogen kleden. U nam zich voor om te laten onderzoeken wat er tegen die attitude van de commissie zou kunnen worden gedaan. Hebt u reeds nader laten onderzoeken wat er tegen de attitude van de commissie al dan niet gedaan kan worden? Zo ja, welke resultaten heeft dat onderzoek opgeleverd? Hebt u intussen contact opgenomen met de Psychologencommissie over deze aangelegenheid? Intussen weet ik dat dit het geval is. Wat zijn de resultaten van dat overleg?

Hebt u ook contacten gelegd met de beroepsvereniging van klinisch psychologen over deze kwestie? Zo ja, wat zijn daar de resultaten van? Acht u het, vanuit uw bevoegdheid Gelijke Kansen, al dan niet aangewezen om ook met de andere beroepsordes te overleggen, teneinde een nader zicht te krijgen op hun manier van functioneren en erover te waken dat de beslissingen die zij nemen, niet haaks staan op een hedendaags beleid van Gelijke Kansen?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Op zaterdag 9 januari verscheen in verschillende kranten het bericht dat Kaat Bollen afstand doet van haar titel als psychologe na een conflict met de Psychologencommissie. Ze verklaarde zichzelf voortaan als 'seksuologe en therapeut' te omschrijven. De bron van het conflict vind ik nogal dubieus: een collega heeft haar aangeklaagd, onder andere vanwege het dragen van burleske kledij, niet in haar consultatieruimte voor alle duidelijkheid.

Het verdict is dat zij de waardigheid van het beroep van psycholoog schaadt. De klacht werd tweemaal als gegrond omschreven. Er zou Kaat Bollen ook verweten worden vast te houden aan haar eigen standpunt door in beroep te gaan, nochtans een essentieel recht voor eenieder.

In een reactie geven verschillende psychologen aan hun lidmaatschap bij de Psychologencommissie in vraag te stellen en ook te overwegen hun beroep uit te oefenen als bijvoorbeeld therapeut of master in de klinische psychologie. Men mag immers de titel 'psycholoog' niet dragen, zonder lid te zijn van deze Psychologencommissie. Zo dreigen er verschillende benamingen te ontstaan voor in essentie dezelfde dienstverlening, bovendien gesteund op hetzelfde diploma, en dan nog wel de mensen die heel erg bereid zijn om zich te houden aan deontologische voorschriften in de manier waarop zij cliënten bejegenen.

Tegelijk is het uiterst problematisch dat een tuchtcommissie oordeelt dat iemand met een diploma psychologie de waardigheid van het beroep in het gedrang brengt wegens activiteiten waar zij in de privésfeer aan deelneemt, wegens kledij die zij op dat moment draagt of wegens beelden die zij daarvan deelt, zeker omdat tot dergelijk besluit komen een wel bijzonder ruime en verregaande interpretatie vergt van wat 'waardig' is en de plichtenleer van de Psychologencommissie hieromtrent op geen enkele wijze de waardigheid definieert. Daarbij dan ook een aantal vragen, waarvan ik de eerste wat zal herformuleren in het licht van de actualiteit.

U hebt een gesprek gehad met de Psychologencommissie. Bedankt om hen uit te nodigen en daar uw verantwoordelijkheid te nemen. Ik ben benieuwd naar het resultaat. Ik ken uw standpunt, ik deel dat standpunt. Heeft de Psychologencommissie ook een standpunt ingenomen in antwoord daarop? Welk standpunt was dat?

Zult u, in navolging van dat antwoord en in geval dat niet zou volstaan, verdere stappen ondernemen?

Hebt u aanwijzingen dat in dit dossier niet enkel de grenzen van de redelijkheid en welvoeglijkheid, maar ook elementen van de Vlaamse wetgeving overtreden zijn? Zo ja, hoe zult u daar verder mee omgaan?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik ben blij dat we hierover even van gedachten kunnen wisselen. Toen ik de berichten hoorde en nadien ook inzage heb gekregen in de beslissing van de beroepskamer, ben ik toch werkelijk geschrokken over het feit dat wij anno 2021 nog steeds een begrip als 'waardigheid' en menselijke gedragingen in de privésfeer die te maken hebben met hoe men zijn identiteit beleeft, hoe men zich kleedt en dergelijke meer, gebruiken om mensen te waarschuwen dat zij eigenlijk niet waardig zijn om een bepaald beroep uit te oefenen. U mag niet vergeten: zo'n beroepskamer is ook in staat om u de facto een beroepsverbod op te leggen, door u het recht te ontzeggen de titel van psycholoog nog te voeren. Ik vind dit heel confronterend, samen met velen van jullie.

Trouwens, de massale reacties bij het publiek liegen er niet om. U moet weten dat dat tot in het buitenland becommentarieerd is geweest. Onder meer Peter Vandermeersch heeft vanuit Ierland gezegd dat men in Ierland niet begrijpt hoe zoiets nog mogelijk is. Hij zei er enigszins cynisch bij dat Ierland daarvoor

waarschijnlijk te progressief is, om dat te begrijpen. Wie de geschiedenis van Ierland kent, weet dat dat toch met enig cynisme wordt gezegd. Maar ook in Nederland kijkt men daar met verbijstering naar. En gelukkig is ook in Vlaanderen daartegen een storm van verontwaardiging opgestoken.

Voor alle duidelijkheid: mijn kritiek op de uitspraak van die beroepskamer, of wat daar gebeurd is, gaat niet over mogelijke andere elementen die te maken hebben met deontologie. Ik concentreer mij hier op het feit dat men waardigheid nog altijd gebruikt of misbruikt om mensen, inzonderheid vrouwen, eigenlijk een bepaald gedrag op te leggen, of als een bepaalde norm te hanteren om maatschappelijk waardig te kunnen functioneren of niet.

Ik heb daarom het gesprek aangevraagd met de Psychologencommissie. De heer Van Rooy heeft gevraagd wie daar aanwezig was. Dat was de directeur, Julie Lahaut, en de griffier van de beroepskamer, een zekere Vincent Noelmans. Die twee mensen waren daar aanwezig.

Ik heb daar mijn standpunt naar voren gebracht, wat u inderdaad ook hebt kunnen lezen in een vrije tribune in de pers. Ik heb dat zo helder mogelijk gedaan. U moet weten dat de Psychologencommissie onder de bevoegdheid valt van mijn federale collega, minister van Middenstand David Clarinval. De discussie is trouwens een beetje overgewaaid van de taalgrens naar het zuiden van het land. Ik kan er met andere woorden zelf niet tegen optreden, aangezien het een federale bevoegdheid is, maar ik kan wel het gesprek aangaan. Niet als minister van Inburgering, mijnheer Van Rooy, maar als minister van Gelijke Kansen vind ik dat ik hier niet kan zwijgen. In een samenleving waar gendergelijkheid de norm zou moeten zijn, waar we de geschiedenis meedragen van een strijd voor gelijke kansen en rechten voor vrouwen, waar we nog dagelijks moeten vechten voor vrouwenemancipatie, kan ik niet anders dan daarop reageren. En daarom ben ik met die Psychologencommissie aan tafel gaan zitten en heb ik gezegd dat zij daarin niet actief genoeg handelt. Zij stond open voor dat gesprek en heeft daar genuanceerd over gesproken. Zij verwelkomt het debat, ook het kritische debat dat erover wordt gevoerd, maar persoonlijk vind ik dit, in alle eerlijkheid, niet genoeg.

Ik kan niet begrijpen dat de Psychologencommissie daarin geen duidelijk standpunt inneemt en ik heb haar daartoe aangemoedigd en opgeroepen. Ik vind niet dat zij een standpunt moet innemen over deze casus, maar over het probleem ten gronde. Het probleem ten gronde is natuurlijk de deontologie zelf en hoe men die definieert. Die definitie moet dringend worden gemoderniseerd. Wanneer men het begrip 'waardigheid' anno 2021 nog altijd wil hanteren in een deontologische code – waar men zich gegrond vragen kan bij stellen – dan moet men dat veel beperkter inschrijven en heel duidelijk definiëren, zoals filosoof Ignaas Devisch heeft gezegd. Zo niet, blijft dit een instrument dat men telkens opnieuw kan inzetten tegen mensen, waardoor wij ons 's morgens, wanneer we voor de kleerkast staan, allemaal de vraag moeten stellen of we nu te preuts, te sexy of hoe dan ook gekleed gaan, waardoor telkens opnieuw onze vrijheid wordt ingeperkt.

Als we het begrip 'waardigheid' dan toch nog hanteren, dan zal dat in een actuele betekenis moeten zijn. Het begrip 'waardigheid' is zo vaak misbruikt. Tot tien jaar geleden was het onwaardig voor een politieagent om tattoos te hebben. Vandaag is dat debat gevoerd. Er is zelfs een minister van Justitie die ooit door de balie is veroordeeld, omdat hij als jonge advocaat met blote bast in een weekblad stond. Ook een partijgenote van de heer Van Rooy werd op een zeker moment door de balie op de vingers getikt, omdat haar rok te kort zou zijn en dat het onwaardig was dat een advocate op die manier voor een rechter moest verschijnen. Kunnen we die periode alstublieft achter ons laten?

Ik heb die Psychologencommissie opgeroepen en gevraagd om daarin duidelijker te spreken. We zouden hier het debat kunnen voeren over zulke beroepsverenigingen. Ik sta daar zeer kritisch tegenover, want ik heb altijd schrik dat die te corporatistisch worden. Ik ben daar geen groot fan van, zeker wanneer we weten dat een dergelijke commissie verkozen is door amper 10 procent van de leden. We kunnen dus ook de legitimiteit van een dergelijke commissie in vraag stellen. Maar ik vind vooral dat die commissie moet rechtstaan, moet spreken en de deontologie moet bijsturen en moderniseren. Voor mij is dat ook een oproep aan het Vlaams Parlement. Die strijd moet gestreden worden. Het Vlaams Parlement zou mee de motor moeten zijn van de radicale vernieuwing van de deontologische codes van al die beroepsgroepen. Men moet daar ophouden met telkens opnieuw de menselijke vrijheid en het recht op eigen expressie in te perken vanuit een totaal verouderd, vaak heel paternalistisch en seksistisch mensbeeld. Ook mannen zijn vaak het slachtoffer van een dergelijke code maar – laten we eerlijk zijn –, in de realiteit zijn het vaak en bijna altijd vrouwen naar wie men op een andere manier kijkt wanneer men over het begrip 'waardigheid' praat. En dat blijft zorgen voor ongelijkheid tussen man en vrouw.

Dat is een strijd die we moeten voeren. Het is vooral ook een maatschappelijk debat, en dat is niet altijd onmiddellijk in een decreet te vatten. Het is wel iets wat we niet bij het oude moeten laten. Mijn oproep aan die psychologencommissie was heel duidelijk. Er was een open en correct gesprek. Ze hebben gezegd dat ze die ongemakkelijke debatten niet uit de weg willen gaan, ze weten ook dat er in hun eigen achterban heel veel mensen zijn, uitgerekend in hun beroepsgroep van psychologen, die beseffen hoe belangrijk het is om hun eigen identiteit te kunnen beleven en ruimte te krijgen om hun persoonlijke zelfexpressie te beleven. Zij zullen dat debat hopelijk ook voeren.

Als minister van Gelijke Kansen kan ik dit alleen maar heel formeel op de agenda plaatsen en er proberen een lijn in te leggen, en het parlement en de psychologencommissie op te roepen om dat te doen. Ik heb mevrouw Bollen aangemoedigd om niet bij de pakken te blijven zitten. Het is ook geen dame die bij de pakken zal blijven zitten, want zij is nu aan het onderzoeken hoe ze verdere stappen kan zetten richting het Hof van Cassatie, want dat is de gerechtelijke beroepskamer tegenover zo'n tuchtrechtelijke uitspraak.

Ik vind het ook een heel principiële zaak, waarin we met het overgrote deel van het parlement een punt moeten maken en op dat spoor moeten voortwerken.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, het zal me nog steeds benieuwen, maar misschien is dat een inschatting die u nu niet kunt maken, hoe de Psychologencommissie concreet zal omgaan met Kaat Bollen. Zal zij misschien inbinden en op haar stappen terugkeren?

Er kon een beroep worden aangespannen. Hoe zal de Psychologencommissie in de toekomst met het begrip 'waardigheid' omgaan? Als ik u goed hoor, zal dat toch een beetje koffiedik kijken zijn. Maar ik hoor dat u wel tevreden bent over het gesprek.

Anderzijds wil ik u toch waarschuwen voor het bemoeien. U hebt het over individuele vrijheid en ik sta daar volledig achter, maar tegelijk is er natuurlijk ook de vrijheid van zo'n beroepscommissie of beroepsgroep om eigen regels uit te vaardigen. Voor alle duidelijkheid, ik ben het ook helemaal niet eens met deze uitspraak en deze demarche van de Psychologencommissie, maar als minister en als parlement moeten we ons natuurlijk hoeden voor het hebben van een te grote bemoeizucht met dat soort beroepsgroepen en beroepscommissies. Ook zij hebben natuurlijk hun vrijheid of moeten hun vrijheid hebben om hun eigen regels te

bepalen, ook al zijn dat dan soms oubollige of achterhaalde regels. Daar ben ik het uiteraard mee eens.

Bovendien lijkt mevrouw Bollen – dat hebben we allemaal kunnen zien in de media – mij nu niet direct iemand die zit te wachten op heel veel hulp van buitenaf. Dat is duidelijk een zeer sterke vrouw en het is alleen maar toe te juichen hoe ze haar zaak verdedigt, zowel in de media als concreet.

Als parlement moeten we ons toch hoeden, en u ook als minister, om stelling in te nemen. U hebt de vrijheid, en dat hebt u wat mij betreft goed gedaan, om dat debat aan te zwengelen. Dat is altijd goed, maar we moeten ons hoeden om ons vanuit de politiek te veel te bemoeien met allerhande beroepsgroepen die soms nogal oubollige regels hebben.

Minister Somers, wat denkt u concreet over de dunne lijn tussen enerzijds u die zich zou bemoeien, en anderzijds de vrijheid van dat soort beroepsgroepen om de eigen werking en de eigen regels te bepalen?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, dank u voor uw duidelijke en overtuigende antwoord. We delen allemaal uw mening. Hoewel dit een heel concrete casus is voor de federale minister van Middenstand, die bevoegd is voor de Psychologencommissie, ben ik toch verheugd dat u zich hier zo snel en duidelijk in dit debat hebt gemengd.

Ik ben blij dat u zegt dat u als minister van Gelijke Kansen in dezen niet kon zwijgen. Zoals u zei, is het inderdaad een heel principiële zaak. Ik ben verheugd dat we in Vlaanderen een minister hebben die gelijke kansen consequent ter harte neemt, ook bij andere cases, en zich zo zichtbaar mengt in het publieke debat. Zoals u zei, zegt de manier waarop iemand zich kleedt niets over de waardigheid van die persoon.

U hebt al mijn vragen beantwoord. Ik deel ook uw vrees om als minister of als overheid rechtstreeks met alle beroepsverenigingen te gaan praten, omdat dit te corporatistisch kan worden. Tegelijkertijd heb ik ook wel uw oproep gehoord om vanuit het Vlaams Parlement alvast een voorbeeld te stellen op het vlak van deontologie en waardigheid, en dan vooral voor de manier waarop dit gemoderniseerd kan worden.

U hebt gevraagd aan de Psychologencommissie om haar deontologie op dat vlak bij te sturen, volgens mij helemaal terecht. Ik heb nog wel een bijkomende vraag. Zult u contact opnemen met uw federale collega, de minister van Middenstand, om ook formeel te bekijken of er aanpassingen moeten gebeuren aan die deontologische codes en aan de noodzaak van het gebruik van het begrip 'waardigheid', om te bekijken welke invulling daar eventueel aan kan worden gegeven?

Ik sta achter de manier waarop u in deze zaak te werk gegaan bent en hebt getracht het gesprek aan te gaan om hen zelf initiatieven te laten nemen. Als die uitblijven, is het volgens u dan nodig om contact op te nemen met uw federale collega, zodat hij dat formeel in gang kan zetten?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Dank u wel, minister. Hoe men zijn identiteit beleeft, mag inderdaad nooit leiden tot de onwaardigheid om een beroep uit te oefenen. Het is ook een beetje ironisch dat het net psychologen zijn die aan mensen uitleggen dat je aan de buitenkant niet mag laten merken wie je aan de

binnenkant bent en die mensen ontmoedigen om de ruimte te nemen tot zelfexpressie en het beleven van identiteit.

U zegt dat u niet kunt optreden, enkel het gesprek aangaan. Ik vind het goed dat u dat deed. Daarbij had collega Van Rooy ook een kanttekening geplaatst, met een concrete uitspraak. Bent u het ermee eens dat het niet om bemoeizucht zou gaan wanneer u de Psychologencommissie uitnodigt voor een gesprek? Ik vind dat u uw verantwoordelijkheid neemt. Uw stem zal sowieso luider gehoord worden dan die van een ander: gebruik die. Want dat is heel belangrijk voor al die psychologen op dit moment. Er heerst grote angst onder psychologen voor willekeur in oordelen. Men is zeker bereid om deontologisch te handelen en toe te staan dat het orgaan ook nagaat of die deontologie bij de bejegening van cliënten wordt gerespecteerd, maar men is niet bereid om een vorm van willekeur te ondergaan in oordelen over het privéleven, en dat is terecht. Als u en uw federale collega's zich niet zullen bemoeien, dan zullen weinig psychologen deze titel nog willen dragen.

Mijn vraag op dat vlak is de volgende. Vindt u het gezond dat deze commissie kan beoordelen of iemand die uit het juiste hout gesneden is, iemand die het juiste diploma heeft en cliënten correct bejegent, in de toekomst ook de titel van psycholoog mag dragen? Dat is tenslotte een eenvoudige manier om te communiceren naar cliënten. Psychologen voelen zich gegijzeld doordat dat ze die titel enkel mogen dragen als ze hun lidmaatschap van de Psychologencommissie bevestigen. Dat is heel jammer, zeker nu ik hoor dat men heeft gezegd het 'debat te verwelkomen'. Voor mij klinkt dat een beetje als een beleefdheidsbezoek. Dat is inderdaad niet genoeg. Die deontologische code moet aangepast worden en de notie 'waardigheid' moet er volgens mij uit of moet heel eng gedefinieerd worden.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, dit is een heel delicaat thema. Ik voel aan dat we hier toch elk woord moeten wikken en wegen. Ik vind dat wij hierover vanuit onze positie moeilijk over kunnen oordelen, we kennen namelijk het dossier ten gronde niet.

De discussie die wel gevoerd kan worden – en dat hoor ik ook bij verschillende collega's – is of die deontologische code nog voldoet aan de actuele noden en of er daar misschien een bijsturing van nodig is. Ik vraag u dus helemaal niet naar uw appreciatie van dit concrete geval, maar wel naar uw appreciatie van de deontologische code zelf.

Mijn vraag was eigenlijk of u denkt dat er in overleg getreden moet worden met de federale minister, maar ik heb uit uw antwoord begrepen dat u daar inderdaad een voorstander van bent. Ik hoop dus dat u ons de resultaten van een eventueel gesprek met uw federale collega kunt meedelen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, u hebt heel snel gereageerd op wat mevrouw Bollen is overkomen. Het is inderdaad zo dat niet iedereen het eens hoeft te zijn met de handel en wandel van mevrouw Bollen. Maar iedereen moet de privéactiviteiten wel in het juiste perspectief plaatsen, bij hetgeen professioneel ondernomen wordt. En daar was inderdaad wel een discutabel feit gebeurd, om de titel van psycholoog op een website toe te voegen waar ook andere zaken te koop werden aangeboden. Mevrouw Bollen heeft dat ook meteen rechtgezet, waarmee ze impliciet het verbod voor psychologen om zaken te commercialiseren, heeft beaamd.

Over de zaak zelf hebben de vraagstellers en de minister al voldoende gezegd. Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om het opnieuw een beetje open te trekken.

Meer bepaald is het incident met mevrouw Bollen het zoveelste bewijs dat vrouwen constant waakzaam moeten blijven om niet met twee maten en gewichten te worden beoordeeld ten aanzien van hun mannelijke collega's. Men kan zich immers ernstig de vraag stellen in welke mate deze casus zich had voorgedaan indien Kaat Koen Bollen was geweest.

Mijn oproep om initiatieven te versterken die jonge meisjes, maar evengoed onzekere volwassen vrouwen, meer zelfvertrouwen te kunnen geven om voor zichzelf en hun gelijke rechten op te komen, kan in samenwerking met Onderwijs gebeuren, maar bijvoorbeeld ook met de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), die vrouwen sterker kunnen maken op de arbeidsmarkt.

Daarnaast is het belangrijk dat we mannen duidelijk maken dat zij een belangrijk aandeel hebben in het leerproces voor jonge meisjes en vrouwen. Ik ben zelf een gelukkige vader van drie dochters en straks van twee kleindochters. Ik vind dit belangrijk, zowel de houding van mannen naar vrouwen als het aanvaarden dat gelijke kansen ook een onderdeel zijn van hun eigen handelen.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Mijn tussenkomst ligt een beetje in de lijn van de vorige sprekers. Vrouwen die niet waardig worden geacht voor hun job omdat ze zich op een bepaalde manier kleden, en dat anno 2020? Dan denk ik dat we nog een lange weg te gaan hebben. Ik wil me aansluiten bij de complimenten voor de minister. Minister, u hebt heel snel gereageerd, u bent direct het gesprek aangegaan. Zoals mevrouw Van den Bossche zei, hebt u uw stem gebruikt, en u hebt dat goed gedaan.

Ik denk dat we ons wel een aantal vragen kunnen stellen bij een aantal dingen. Er is hier al gezegd dat we niet alle elementen hebben van het verdict, het vonnis. Dat klopt. Dus we moeten daar ook wel voorzichtig in zijn. Maar ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat elke vrouw zichzelf moet kunnen zijn, en zelf moet kunnen beslissen welke kleren zij draagt.

Ten tweede is daar inderdaad een deontologische code. Ik heb die zelf eens doorgenomen en dat is een heel uitgebreide code. Het gros van die code staat in dienst van de bescherming van de cliënt, en dat is op zich wel goed. Maar er is ook een stukje ter bescherming van de beroepsgroep. Als buitenstaander – ik ben geen psycholoog – komt dat ook wel wat warrig over. Minister, u zegt dat het gemoderniseerd moet worden. Als ik mij niet vergis dateert die code van 2014, dus dat is niet zo oud. Zoals ik het las, zou het vooral geconcretiseerd moeten worden, want het is heel vaag. Er zijn inderdaad begrippen als 'waardigheid', maar die worden dan ingevuld door mensen die eigenlijk door 10 procent verkozen zijn. Daar zijn inderdaad vragen bij te stellen.

Ten derde is er het gebrek aan transparantie in die commissie. Ik vind het heel vreemd dat er klachten zijn. Na alles wat er is gebeurd hebben die mensen dan niet met elkaar gesproken. Er is duidelijk een gesprek aan transparantie. Ik wil eigenlijk samenvatten: ik ga ermee akkoord dat wat nu gebeurd is, uit de tijd is en naast de kwestie. Ik ga er volledig mee akkoord dat het niet alleen goed is maar ook noodzakelijk dat niet alleen u, minister, maar ook wij als parlement, daar snel, accuraat en krachtdadig tegen optreden, en dat we die weg ook verderzetten. En dan gaat het inderdaad niet alleen over het Vlaams maar ook over het federaal parlement, aangezien de hele deontologische code van de psychologische commissie federaal is.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral wil ik iedereen die is tussengekomen bedanken voor de reflecties en hun vaak gelijklopende steun aan hetgeen waar het hier over gaat. Ik wil eerst en vooral zeggen dat mevrouw Bollen – laat daar geen misverstand over zijn – zeer tevreden was en opgezet was met het feit dat ik als bevoegd minister voor Gelijke Kansen hier ook duidelijk stelling heb genomen. Ze heeft zelf dan ook onmiddellijk contact met mij opgenomen, en we hebben erover gepraat. Ik vind dit geen moeilijke afweging, collega Van Rooy, ik vind dit een heel duidelijke afweging.

Wanneer grondrechten in gevaar komen, wanneer de gelijkheid van man en vrouw en het recht op zelfexpressie in beeld komen, vind ik het belangrijk en noodzakelijk dat ik, vanuit mijn verantwoordelijkheid als minister, ter zake heel duidelijk stelling inneem. Zeker wanneer een beroepskamer van een tuchtorgaan zo'n beslissing neemt, die dan ook publiek wordt in een publiek debat, moet ik als minister een positie innemen.

Ik ben het niet met u eens, mijnheer Van Rooy, dat zo'n beroepsgroep de vrijheid heeft om onder elkaar te beslissen wie tot de club mag behoren en wie niet. Ik bedoel: mensen volgen een academische opleiding, behalen de titel van psycholoog, en moeten dan in staat zijn om het beroep uit te oefenen. U mag ook niet vergeten dat dit een soort van corporatisme is dat ik al van in mijn jeugdjaren en studententijd heel problematisch heb gevonden. Ik vind dat een strijd waard. Ik vind niet dat een orgaan, dat voor alle duidelijkheid wordt verkozen door amper 10 procent van de mensen die vandaag in Vlaanderen de titel van psycholoog dragen, moet kunnen bepalen hoe je je juist moet gedragen, tot in je privéleven toe. Want hier gaat het over het privéleven! Ik vind dat heel moeilijk. Op zo'n moment moet ik wel degelijk spreken.

Ik vind dat niet de vrijheid van zo'n beroepsgroep, voor alle duidelijkheid. Die groep heeft wel de vrijheid om een aantal dingen te doen. Maar de vrijheid om dat allemaal te kunnen bepalen, hebben ze gelukkig niet. Daarom is het belangrijk dat die Psychologencommissie, als ze haar beroepsgroep echt wil vertegenwoordigen, juist vecht voor de vrijheid van haar leden om zichzelf te kunnen zijn in hun private tijd. Zij moet zeker niet met achterhaalde concepten als 'waardigheid' bepaalde rolpatronen opleggen, in het bijzonder ten aanzien van vrouwen. Voor mij is dat glashelder.

Er speelt zich hier nog een tweede debat af, dat ook voor het parlement interessant is. De uitspraak van de beroepskamer is, voor alle duidelijkheid, ondertussen publiek gemaakt. Je kunt hem op sociale media overal vinden en in extenso lezen. Dat is een document van drie bladzijden waarover heel weinig geheimzinnigheid over bestaat. Als jurist weet je dat de enige argumenten die een tuchtorgaan mag gebruiken argumenten zijn die worden aangehaald in zijn vonnis. Dan is, als je dat allemaal leest, de confrontatie nog groter.

Dat andere debat is dat men in deze casus zegt: 'Mevrouw Bollen, omdat u een publiek figuur bent en omdat uw private leven bekend is, publiek is, is dat onderscheid tussen publiek en privé minder gemakkelijk te maken en hebben wij het recht om uw private leven te betrekken in de beoordeling van uw rol als psycholoog.' Dat is een ongelooflijk interessant debat in deze tijden van sociale media. Daarover lopen vandaag heel veel debatten.

Een van de gevolgen van een leven met sociale media is dat iedereen meer inkijk krijgt in elkaars privéleven, bijna onvermijdelijk. Ik heb zelf kinderen, de ene is afgestudeerd en de andere zit in haar laatste jaar. Ik heb vaak gedacht dat, als er in mijn studententijd sociale media zouden hebben bestaan zoals ze vandaag bestaan, met dingen die gefotografeerd en gedeeld worden op Instagram en Facebook en Twitter, er dan foto's zouden hebben kunnen opduiken, mijnheer Van Dijck, die voor mijn generatie onthutsend geweest zouden zijn. Gelukkig zijn we

daarin vandaag ook geëvolueerd. We leven vandaag in een tijd waarin ons privéleven door de sociale media sowieso meer ontsloten wordt. Het in beeld brengen van het privéleven van mensen, om te oordelen hoe ze professioneel functioneren, wordt problematischer. Ook dat is een debat.

Kunnen wij vandaag nog aanvaarden dat men het privéleven meeneemt in de afweging, omdat het toch al publiek is? Ik denk dat dit nog veel minder mag dan vroeger, omdat het privéleven nu eenmaal veel kwetsbaarder is voor ontsluiting. Als private persoon heb je veel minder mogelijkheden om jouw privéleven helemaal af te schermen. Wij leven nu eenmaal in een wereld waarin sociale media dat leven permanent in beeld brengen.

Mijn persoonlijk engagement hierin is toch ook wel geweest dat ik mij herinner dat mijn moeder, toen ze zwanger werd van mij, gevraagd werd haar beroepsactiviteit te stoppen. Dat werd aan vrouwen ook gevraagd op het moment dat ze trouwden. Dat strookte niet met de waardigheid van een lerares, zeker niet in het katholiek onderwijs, in het vrij onderwijs toentertijd: iemand die moeder was, kon onmogelijk tegelijkertijd lesgeven. Dan was je geen goede moeder of geen goede leerkracht. Mijn moeder heeft toen moeten vechten om te kunnen lesgeven.

Mijn moeder is nu 80. Mijn dochter studeert dit jaar af als juriste. Zij gaat waarschijnlijk naar de balie. Moet mijn dochter zich in 2021 – en iedereens dochters, wanneer ze ’s morgens naar de balie vertrekken – de vraag stellen hoe ze zich moeten kleden? Moeten zij zich de vraag stellen wat zij in het weekend wel of niet kunnen aantrekken? Moeten zij zich afvragen of dat al dan niet hun waardigheid als advocate of juriste in gevaar zal brengen? Wat geldt voor mijn dochter en mijn moeder geldt voor alle vrouwen in onze samenleving. Dat is niet de samenleving die wij willen. Daarom roep ik de Psychologencommissie op om moedig te zijn, haar nek uit te steken, en baanbrekend te zijn. Ik vind het een goede suggestie om zoals sommigen het gevraagd hebben, ook met federaal minister Clarinval een gesprek te hebben om te kijken of ook hij zich kan engageren voor deze belangrijke zaak. Zij gaat over fundamentele waarden en principes waar alle democratische partijen en alle partijen die de moderniteit omarmen, achter staan.

De voorzitter: Hier zijn heel wijze woorden gesproken. Als de minister mijn naam noemde, heeft dat ermee te maken dat wij in onze jeugdjaren nogal parallelle paden liepen. Ik kan volledig onderschrijven wat hij zei over het element van privéleven. Dat waren heel wijze woorden.

De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Vooreerst: mevrouw Van den Bossche heeft mij verkeerd begrepen. Ik heb niet gezegd dat minister Somers bemoeizuchtig is geweest. Ik heb alleen gezegd dat wij ons moeten hoeden voor bemoeizucht. Ik heb hem geroemd voor zijn opiniestuk en voor het openen van het debat. U moet wel goed luisteren als ik spreek.

Minister Somers heeft een heel duidelijk antwoord gegeven. Hij zegt te moeten spreken en dat hij een oproep doet. Meer gebeurt er ook niet. Het is ook maar dat. Er wordt hier niet ingegrepen in de deontologische code van die beroepsgroep. Er wordt alleen maar gezegd dat men het niet oké vindt. Dat is ook maar wat het is. En die Psychologencommissie zal daarmee doen wat zij wil. Misschien luistert zij helemaal niet, naar ons noch naar u, minister. Dat zou goed kunnen.

Maar u spreekt wel grote woorden zoals ‘strijd tegen corporatisme’. U schrijft een vrije tribune, volgens mij de eerste en enige als Vlaams minister van Gelijke Kansen. Daarin schrijft u termen als 'seksistisch en paternalistisch vrouwbeeld', 'vernederend', 'worstelend met een archaïsch denkpatroon'. Als ik dat allemaal lees, dan denk ik dat u vanaf nu een gesprek zult aangaan met Koranscholen, met

moskeeën. Hebt u al eens ooit een islamitische Kaat Bollen ontmoet in dit land? Durven die doen wat Kaat Bollen doet? Ik denk het niet. Wij kennen allemaal de reden. U citeert in uw opiniestuk ook de moedige vrouw Marie Popelin. U schrijft dat wij vandaag dankzij haar gendergelijkheid kennen.

Minister, misschien moet u ook eens de moedige Egyptische vrouw Huda Sha'arawi citeren, die in het Egypte van 1923 – dat is heel lang geleden, en helaas helemaal ongedaan gemaakt – geschiedenis schreef, toen ze als symbool voor de bevrijding van de vrouw voor de ogen van de media haar hoofddoek afgooide. Dat is natuurlijk de echte bevrijding waar wij voor moeten strijden, dat is het echte paternalisme, dat is het echte archaïsche denkpatroon dat in onze samenleving in steeds meer wijken heerst. Als u de moeite doet om u zo te engageren tegen die Psychologencommissie, wat ik nogmaals waardeer, doe dat dan ook in die islamitische gemeenschap. Ga diezelfde gesprekken aan met moskeebesturen, met Koranscholen. Want wat daar gebeurt, is natuurlijk nog oneindig veel erger dan wat die Psychologencommissie doet.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik heb geen nieuwe elementen. Enkel een klein slotwoord om nogmaals mijn appreciatie uit te spreken voor de minister, omdat hij zich zo duidelijk in dit debat gemengd heeft, een belangrijk debat dat nu ook nog verder maatschappijbreed wordt gevoerd, over een heel principiële kwestie. Dat is een goede zaak.

Mijnheer Van Rooy, het is toch een beetje vreemd. Helemaal in het begin van deze vraagstelling ging het erover dat we niet wilden dat die Psychologencommissie een soort van kledingpolitie ging zijn en vervolgens geeft u hier een heel pleidooi om net een kledingpolitie op te richten tegen vrouwen die zelf ook wensen een hoofddoek te dragen. Ik vind dat een heel vreemde vaststelling.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): De minister heeft gelijk. De Psychologencommissie moet kleur bekennen. Er was al weinig draagvlak voor die commissie. Wanneer zij niets veranderen aan de deontologische code en de wijze waarop die geïnterpreteerd wordt, zal dat draagvlak enkel verkleinen.

U noemt de manier van werken corporatistisch. Dat is het natuurlijk ook. Het is echt niet meer van deze tijd. Al zouden natuurlijk minder mensen over deze werkwijze vallen, als de deontologie zich niet zou uitstrekken tot het privéleven van psychologen, als het louter zou gaan over de bejegening van cliënten. U hebt gelijk, privé is privé, maar ook een publiek figuur heeft het recht op een privéleven dat niet onder de loep wordt genomen om te beoordelen of hij of zij waardig is om een beroep uit te oefenen. Wanneer wij ons beroep als politicus of politica uitoefenen, hebben wij het grote voorrecht om ons altijd te mogen uitdrukken zoals wij dat willen. Helaas heeft niet iedereen dat recht. Het is heel belangrijk dat wij daarop hameren in zo'n bevoorrechte positie te zijn en dat anderen dat niet zijn. Wanneer ik als psycholoog aan de slag ben en daarover met mijn collega-psychologen spreek, voelen wij ons op die manier niet beschermd.

Ik ben ook blij dat u het gesprek met minister Clarinval aangaat. Ik hoop dat ook hij zal inzien dat een en ander wat meer bij de tijd kan dan het nu gebeurt. Ik ben blij dat u daar de lead hebt genomen. Mij maakt het nog niet eens uit wie waar het meest bevoegd voor is en hoever uw mogelijkheden strekken om hier werkelijk iets aan te doen. U hebt het gesprek op gang gebracht en u zult dat verder blijven doen. Ik ben daar zeer blij om en ik wil u ook danken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de werking en ondersteuning van het zogenaamde vierhoeksoverleg tegen homofoob geweld
– 1293 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, in een aantal steden, waaronder Gent, Leuven en Mechelen, wordt sinds een aantal jaar gewerkt met een vierhoeksoverleg, waarbij het lokaal bestuur, de politie, het maatschappelijk middenveld en Unia samenkomen over homohaat. Jammer genoeg wordt nog te vaak aangetoond dat initiatieven voor het voorkomen en tegengaan van homohaat absoluut noodzakelijk blijven. We horen en lezen nog te vaak berichten over holebi's die het slachtoffer worden van fysiek en/of verbaal geweld.

Tijdens de laatste voorstelling in deze commissie van het jaarverslag van Unia verwees de Unia-directie nog naar dit vierhoeksoverleg als voorbeeld van een goede praktijk waarbij aandacht wordt besteed aan haatmisdrijven en hatespeech gebaseerd op seksuele geaardheid. Bij dergelijk overleg hoort de politie onder meer hoe ingrijpend haatmisdrijven kunnen zijn, wat volgens Unia mee zorgt voor een beter begrip voor wat een slachtoffer van een haatmisdrijf meemaakt of meegemaakt heeft. Dergelijk overleg toont ook het belang aan van een goede ondersteuning van het slachtoffer. Unia verduidelijkte ook dat dergelijke goede praktijken ook in andere steden zouden moeten kunnen worden uitgerold.

Minister, in het verleden hebt u al meermaals overduidelijk uw afkeer laten blijken van alles wat met hatespeech, haatmisdrijven en homohaat te maken heeft en hebt u meer dan eens beklemtoond dat u alles in het werk zult stellen om dergelijke fenomenen te bestrijden. Een verdere uitrol van dat vierhoeksoverleg naar meer steden en gemeenten zou daarbij zeker kunnen helpen.

Minister, kunt u het pleidooi voor een verdere uitrol van dit vierhoeksoverleg naar andere steden en gemeenten ondersteunen? Welke initiatieven wilt en kunt u daar als bevoegd minister van Gelijke Kansen toe nemen? Hebt u daarover al overleg gehad met Unia, nadat zij dit eerder hadden geopperd?

Acht u het mogelijk of aangewezen om de werking van dergelijk vierhoeksoverleg als 'good practice' breder bekend te maken in het kader van het gelijkekansenbeleid?

Hebt u in het verleden al het nut van de organisatie van dergelijk vierhoeksoverleg in het kader van de strijd tegen haatmisdrijven en homohaat aan de lokale besturen verduidelijkt? Zo ja, wat waren de reacties daarop?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van de Wauwer, ik dank u voor uw vraag. We krijgen vandaag inderdaad nog te regelmatig berichten over geweld ten aanzien van personen uit de regenbooggemeenschap, zij het fysiek, verbaal, materieel enzovoort. Deze gewelddelicten zijn uiteraard verwerpelijk en ik wil dan ook nogmaals duidelijk stellen dat de preventie van geweld op basis van seksuele en genderidentiteit hoog op de agenda van het gelijkekansenbeleid en de voltallige Vlaamse Regering staat.

Zoals ik eerder al aangaf in deze commissie, wil ik in kaart brengen hoe de lokale besturen een rol kunnen spelen in de strijd tegen haatmisdrijven en haatspraak in de sfeer van seksuele diversiteit.

We zijn ondertussen gestart met het onderzoek naar de prevalentie en impact van holebi-, trans- en interfoob geweld. Het was immers van 2014 geleden dat dit in kaart werd gebracht. Deze gegevens zijn belangrijk om een juiste focus in het beleid te brengen. Het onderzoek is net opgestart en loopt twee jaar. Ik laat binnen deze studie ook nagaan welke verwachtingen slachtoffers hebben ten aanzien van lokale spelers en welke rol deze kunnen opnemen vanuit het slachtofferperspectief.

Een meldpunt Geweld, zoals dat vandaag al bestaat binnen de stad Gent is, zoals eerder al gesteld, een mogelijke piste. En ook vierhoeksoverleg is een interessante manier om het lokale niveau te sensibiliseren en te activeren rond de thematiek van haatmisdrijven en haatspraak. Het kan worden georganiseerd met verschillende partners: lokale overheid, lokale politie, parket, middenveld enzovoort. Tijdens zo'n overleg kunnen cijfers en data worden uitgewisseld en acties op elkaar afgestemd.

Een interessante bijwerking van dergelijke praktijk is de sensibilisering en vorming van deze verschillende actoren rond de problematieken die op lokaal niveau spelen. Het is een praktijk die bovendien inzetbaar is rond andere thema's, denk maar aan burenruzies, overlast enzovoort. Andere maatschappelijke fenomenen kunnen via die techniek die men dan in de vingers heeft, efficiënter worden aangepakt.

Ik laat via het netwerk voor lokale gelijkekansenambtenaren alvast nagaan of er interesse is bij de lokale besturen om zich hierin te verdiepen. Ik laat het bevragen, en laat, indien er vraag naar is vanuit de lokale besturen, de uitwisseling van goede praktijken en voorbeelden op de agenda van het lerend netwerk plaatsen.

Hartelijk dank voor de suggestie, we nemen ze op die manier mee.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik ben heel blij dat u die suggestie meeneemt en ermee aan de slag gaat en dat u bij het netwerk van lokale gelijkekansenambtenaren de interesse voor dit vierhoeksoverleg aftoetst.

U verwees ook naar een onderzoek dat momenteel lopende is. Het is een heel goede benadering om zowel naar het slachtofferperspectief te kijken als naar het daderperspectief, omdat dat natuurlijk nodig is om echt sensibiliserend te kunnen werken. Elk initiatief blijft nodig om homohaat de kop te kunnen indrukken. Het is heel duidelijk dat u daarvan een prioriteit maakt.

Het blijft belangrijk om te sensibiliseren, direct vanuit uw bevoegdheid, maar ook indirect via organisaties die u subsidieert, die daar een heel belangrijke rol in spelen. Bij optreden, wanneer er zich mistoestanden voordoen, is een belangrijke voorwaarde dat mensen daar melding van maken of een klacht indienen. Ook daarin hebt u een heel belangrijke sensibiliserende rol te spelen. Het is dan ook relevant om hier melding te maken van het anoniem melden van homofoob geweld. Op initiatief van mevrouw D'Hose werken we momenteel aan een voorstel van een resolutie. Ik heb daar trouwens ook verwezen naar uw bestelde onderzoek.

Minister, welke rol kan het eigen Vlaamse Gelijkekansencentrum daarin spelen?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik heb er al op gewezen dat een daderprofiel moet bestaan uit een etnische en een culturele component. Anders

heeft dat natuurlijk weinig zin. Ik wil wijzen op de cijfers die de Vlaamse overheid in 2017 zelf naar buiten heeft gebracht in een rapport dat heet 'Samenleven in Diversiteit'.

Zoals we allemaal weten – kijk ook naar de recente omvolkingscijfers die naar buiten zijn gebracht –, blijft de zogenaamde diversiteit zeer snel toenemen. Daaruit blijkt ook dat de Marokkanen en de Turken zeer hoog staan op dat lijstje van de zogenaamde diversiteit. Uit dat rapport 'Samenleven in Diversiteit' blijkt dat als je de stelling 'holebi's moeten hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen' voorlegt, van de Belgische respondenten maar 2 procent – akkoord, 2 procent te veel – daarmee niet mee akkoord gaat. Marokkanen gaan daar voor 16 procent niet mee akkoord en Turken gaan er zelfs voor 31 procent niet mee akkoord.

Hetzelfde geldt voor de stelling 'Ik zou het accepteren dat mijn kind holebi is'. Van de Belgische respondenten zegt 71 procent: "Ja, ik zou dat accepteren." Bij de Marokkanen zegt 75 procent: "Neen, ik zou dat niet accepteren." Dat is dus totaal het tegenovergestelde. Bij de Turken zou zelfs 81 procent niet accepteren dat zijn of haar kind holebi is. U weet dat dit mijn stokpaardje is: eenieder die inzit met de veiligheid en de vrijheid van homoseksuelen, kan er niet aan voorbij dat de islamisering, de toenemende impact van de islam in onze samenleving, alleen maar nefast is voor die veiligheid en die vrijheid van holebi's. Dat blijkt natuurlijk ook uit de sharia, de islamitische wet, en de straffen voor holebi's die daarin staan.

Ik rond af, voorzitter, met de pedigree van al die islamitische landen, waar homoseksuelen in het beste geval in de gevangenis belanden en in het slechtste geval gewoon worden opgehangen en gedood.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega Van de Wauwer brengt hier een belangrijk thema ter sprake: het belang van de lokale besturen bij het tegengaan van geweld tegen homo-, trans- en interseksuelen. Het is inderdaad belangrijk dat dat vierhoeksoverleg in de grote steden verder uitgebouwd wordt, maar we mogen ook de andere, kleinere, lokale besturen niet vergeten. Precies daar knelt het schoentje vaak: lokale bestuurders zijn vaak niet eens op de hoogte van het bestaan van regenbooghuizen – terwijl het regenbooghuis hier in Oostende zelfs ondergebracht werd in het stadhuis –, laat staan dat ze weten op welke manier die hen van dienst kunnen zijn bij de uitbouw van een lokaal beleid.

Minister, ik vroeg u eerder al of u een initiatief zou willen nemen om de schepenen van Gelijke Kansen – of bij ontstentenis daarvan, de burgemeesters – aan te schrijven om hen te wijzen op de nuttige rol die de regenbooghuizen kunnen spelen en om de lokale bewindvoerders en regenbooghuizen met elkaar in contact te brengen met het oog op een toekomstige samenwerking, overleg of adviesfunctie. Mijn vraag is dan ook of er al initiatieven in die zin werden genomen of op stapel staan.

Tevens wil ik van de gelegenheid gebruik maken om even te polsen naar de recentste stand van zaken in de opmaak van het interfederaal actieplan … *(onverstaanbaar)* …, kortweg de derde versie van het actieplan tegen homo- en transfoob geweld. U gaf bij de bespreking van de beleidstoelichting aan dat de vooropgestelde timing van het voorjaar niet gehaald zou worden, maar dat het eerder de zomer zou worden. Hebt u hierover al overleg gehad met de nieuwe federale staatssecretaris voor Gelijke Kansen?

Kris Van Dijck (N-VA): Ik weet dat de heer Van Miert ook had willen tussenkomen over deze kwestie en wil dus namens de N-VA-fractie het volgende vragen. Laten we eerst heel duidelijk zijn: we vinden alles wat te maken heeft met gelijke kansen en dat vierhoeksoverleg heel belangrijk. Zoals collega Tommelein al

aanhaalde, is het vooral gekend in een aantal steden. Mijn vraag is dan ook in hoeverre hier al een evaluatie van gemaakt werd, niet om het aan de kant te schuiven – laat dat heel duidelijk zijn – maar om te weten te komen of dit inderdaad zoden aan de dijk zet. Bestaat hierover al meer kennis?

Dan nog een vraag. Ik dacht dat het de bedoeling was dat ook het parket in het vierhoeksoverleg een rol zou spelen. Bij de vraagsteller, collega Van de Wauwer, heb ik dat niet gehoord. Hij spreekt wel over middenveldorganisaties. Mijn vraag is: speelt het parket nog een rol in dat vierhoeksoverleg of niet?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik zal eerst antwoorden op de laatste vraag, of het parket nog een rol speelt in het vierhoeksoverleg, voorzitter. Ik denk dat het parket nog altijd bereid is om daar een rol in op te nemen. Ik denk dat dat ook een beetje afhangt van de houding die het lokale bestuur zelf aanneemt. Je hebt een overleg met het Openbaar Ministerie. Je kan samen een actieplan opstellen. Er is daarover overleg in je lokaal integraal veiligheidsplan. En als je dat als lokaal bestuur naar voren schuift, dan is het een mogelijkheid dat het parket daar inderdaad actief bij betrokken wordt, wat volgens mij een verstandige keuze is. Dat is dus mijn antwoord op die heel specifieke vraag van collega Van Miert, verwoord door de heer Van Dijck.

Mijnheer Van de Wauwer, ik wil u natuurlijk bedanken dat u zich ontpopt tot een soort van liaisonofficier van mij in de Senaat en dat u daar wijst op het goede werk dat we hier samen in onze commissie in het Vlaams Parlement doen. Maar u hebt gelijk, dit is een thema dat aandacht blijft vragen.

Mijnheer Van Rooy, het is inderdaad zo dat die studie loopt. Ik denk dat ik daar ook in het verleden al op heb geantwoord: die studie vertrekt wel degelijk vanuit het slachtofferperspectief, maar het is uiteraard onze bedoeling om ook via de slachtoffers in beeld te brengen wat het profiel en de motivatie is van de daders. En bij een profiel hoort voor mij ook de culturele achtergrond als een van de elementen. Hoe beter we de situatie kennen, hoe meer we daaraan kunnen remediëren. Ik heb op dat punt ook heel weinig taboes. Er is maar een taboe dat ik heb. U haalde daar een aantal cijfers bij en ik heb er een genoteerd. U zegt dat 16 procent van de Marokkaanse mensen het moeilijk heeft met de idee dat holebi's en niet-holebi's gelijk zijn. Maar dat betekent dus eigenlijk dat 84 procent daar geen moeilijkheden mee heeft. Hoe we die cijfers interpreteren is natuurlijk altijd gevaarlijk. Ik denk dat het goed is dat we cijfermateriaal hebben, maar dan is het belangrijk hoe we daarmee omgaan. Maar die discussie gaan we zeker nog kunnen voeren op het moment dat die studie rond is. Dan kunnen we daar ook in meer detail over doorbomen.

Wat de heer Tommelein betreft: u hebt inderdaad die vraag gesteld. Ik denk dat het voor steden iets gemakkelijker is om zo'n vierhoeksoverleg op te starten, voor onze lokale besturen die ook aan de slag willen gaan met seksuele diversiteit, met homohaat, homogeweld, het beschermen van slachtoffers en het empoweren van mensen. Hoe doe je dat? Hoe voer je lokaal een regenboogbeleid? We hebben daar de Roze Huizen over bevraagd en die hebben ook een sterke zelfevaluatie gedaan ter zake. Die zijn ook meer uit hun kot aan het komen, als ik dat zo mag zeggen, ook in coronatijden. Zij zijn meer de lokale besturen aan het opzoeken, om contact te hebben met hen, met de bedoeling om hen beter te ondersteunen. Want dat is een van de taken waar onze Roze Huizen ook hun schouders onder hebben gezet. Maar ik denk dat daar nog werk aan de winkel is.

Daarom zou ik verder willen werken via het bestaand lerend netwerk van lokale gelijkekansenambtenaren. In 2021 gaan we bekijken of er rond dit specifieke thema met een aantal kleinere lokale besturen een specifieke werkgroep kan

worden opgericht. Zo kunnen we kijken hoe een klein bestuur meer kan inhaken op het beleid dat vandaag vaak al sterk uitgebouwd is in onze steden, maar landelijk en bij de kleinere gemeenten toch nog wat extra impulsen dient te krijgen. Ik hoop dat dat ook een beetje een antwoord was op uw vraag, mijnheer Tommelein.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Bedankt, minister. Ik wil altijd voor u en uw andere collega's in de Vlaamse Regering de liaison zijn in de Senaat. Ik geloof dat we daar nog altijd waardevol werk kunnen doen.

Collega Tommelein maakt een terecht punt over de kennis rond het bestaan van en het aanbod van die regenbooghuizen naar verschillende lokale besturen. Ik denk dat zowel de minister als de Roze Huizen daar zelf al heel sensibiliserend werken, en dat er lokaal wel een grotere kennis is over die Roze Huizen, als we bijvoorbeeld kijken naar de International Day Against Homophobia, Transphobia and Biphobia (IDAHOT). Elk jaar zijn er meer gemeentebesturen die meedoen. Ik denk dat ze in Vlaanderen nu allemaal meedoen met het uithangen van de regenboogvlag. Dat is een initiatief van die regenbooghuizen. Dat is mooi, maar een echt inclusief beleid moet meer zijn dan enkel het uithangen van die regenboogvlag. Dus ik ben blij dat u de gelijkekansenambtenaren ook zou wijzen op het bestaan van die Roze Huizen.

Ik reageer kort op de heer Van Rooy. U komt telkens met datzelfde riedeltje. Ik ga daar niet verder op ingaan, voorzitter, maar ik denk dat het onderzoek naar dat daderprofiel het nodige zal uitwijzen. Ik kan tegelijkertijd ook niet ontkennen dat de aanvaardingscijfers ten aanzien van holebi's bij bepaalde etnische groepen mager is. Maar ik denk dat er op dat vlak ook jaar na jaar verbetering in zicht is, en dat dat aanvaardingscijfer ook bij de Vlaamse autochtoon telkens in stijgende lijn is gegaan. En kijk ook maar naar uw eigen partij. Een aantal jaren geleden zat Filip De Winter hier in het parlement in het debat rond hiv nog op te roepen om de heterorelaties tot de norm te maken. Nu stelt u zich hier zelf voor als de grote verdediger van holebirechten. Dus kijk, zelfs in uw partij is er een stijging van die aanvaardingscijfers. Er is dus hoop.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de toepassing van de taalwet in het kader van het coronavaccinatiebeleid – 1306 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): In De Zevende Dag van 10 januari 2021 verklaarde burgemeester Hans Bonte van Vilvoorde dat hij de taalwetgeving naast zich zou neerleggen bij het voorbereiden van de vaccinatiecampagne inzake COVID-19, om inwoners in hun eigen taal te kunnen aanschrijven. Nu ben ik het met de heer Bonte eens dat inwoners inzake de strijd tegen het coronavirus goed moeten begrijpen wat van hen verwacht wordt. Maar ik ben het absoluut niet met hem eens dat we daarvoor de taalwet overboord moeten gooien. Van vreemdelingen die hier permanent verblijven, mag en moet worden verwacht dat zij inspanningen leveren om zich te integreren in onze samenleving. Kennis van de taal is daarvoor de eerste voorwaarde. Dat is overigens de officiële beleidslijn van het inburgeringsbeleid. Van wie nog niet zover is, mag worden verwacht dat hij

een beroep doet op een vertaler/tolk of op iemand uit zijn omgeving die hem een en ander kan verduidelijken.

Als men de weg opgaat die burgemeester Bonte voorstelt, ondergraaft men systematisch de taalwet. Deze wet is overigens een wet van openbare orde. Aan plaatselijke besturen schrijft zij het uitsluitend gebruik van de taal van het grondgebied voor. In Vlaamse gemeenten is dat dus het Nederlands. Ik voeg eraan toe dat artikel 57 van de taalwet bepaalt dat gezagsdragers en ambtenaren die door bevelen of handelingen de bepalingen van deze gecoördineerde wetten omzeilen of pogen ongedaan te maken, disciplinair moeten worden gestraft. De heer Bonte begeeft zich dus, tenminste als we nog in een democratische rechtsstaat leven, op een gevaarlijk pad met zulke voornemens.

Minister, hoe beoordeelt u deze uitspraken van burgemeester Bonte, waarbij onze taalwetten in feite buitenspel worden gezet?

Welke maatregelen onderneemt u indien mijnheer Bonte of andere burgemeesters inderdaad acties zouden ondernemen die indruisen tegen de bepalingen van de taalwet?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Laeremans, de uitspraak van de heer Bonte, burgemeester van Vilvoorde, was – en ik zal het voorzichtig formuleren – op zijn minst ongelukkig. Ik heb hier altijd benadrukt dat ik toezicht houd op de correcte naleving van de bestuurstaalwet, overeenkomstig de bepaling van ons regeerakkoord. Ik heb die lijn ook al regelmatig toegelicht in mijn beleidsnota's Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid. Ik vind ook dat wat u zegt juist is, dat mensen die zich hier langdurig komen vestigen de verantwoordelijkheid hebben om zich de Nederlandse taal eigen te maken. De kennis van het Nederlands is belangrijk voor die mensen, met het oog op hun kansen in onze samenleving maar ook omwille van de maatschappelijke cohesie in Vlaanderen en van de integratiemogelijkheden, die men niet heeft wanneer men in Vlaanderen het Nederlands niet machtig is.

Dat is het uitgangspunt. Misschien verbaast het u, of niet, dat wij elkaar daarin kunnen vinden. De kennis van het Nederlands is de hoeksteen van een harmonieus en goed samenleven in Vlaanderen. Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om zich die taal eigen te maken. Laat dat duidelijk zijn.

Wanneer een lokaal bestuur in zijn communicatie met burgers een andere taal gebruikt, kan dat in principe enkel volgens de richtsnoeren van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT). Communicatie in een andere taal is enkel mogelijk onder volgende cumulatieve voorwaarden: één, in uitzonderlijke omstandigheden, twee, met een specifiek doel, drie, met de vermelding dat het een vertaling is, met voorrang voor de bestuurstaal, en vier, bestemd voor een specifiek doelpubliek. De coronacrisis is zichtbaar een uitzonderlijke omstandigheid. Door de COVID-19-pandemie is de gezondheid en veiligheid van de gehele bevolking in het gedrang en moet deze beschermd worden. Hiervoor moet de gehele bevolking snel en adequaat geïnformeerd worden over de genomen maatregelen, waaronder de vaccinatiecampagne. In die omstandigheden kan de informatie naast in de voorgeschreven bestuurstaal, eveneens verspreid worden in andere nuttige talen waar effectief veel anderstaligen aanwezig zijn. Die uitzonderling geldt enkel voor de communicatie over de maatregelen die genomen worden in het kader van de bestrijding van het coronavirus en waar veel anderstaligen aanwezig zijn.

De communicatie in de talen die nodig zijn om de gehele bevolking te informeren is ook een internationale verplichting. Op grond van artikelen 2 en 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) heeft elk land de verplichting essentiële informatie aan

het publiek ter beschikking te stellen in de taal die de burgers verstaan. COVID-19 maakt geen onderscheid in taalgroepen. Het niet-naleven van de coronamaatregelen of het zich niet laten vaccineren heeft niet enkel gevolgen voor de betrokkene zelf, maar voor de gehele bevolking, dus ook voor hen die geboren en opgegroeid zijn met het Nederlands als moedertaal.

Het behoort tot de lokale autonomie om alle concrete elementen af te wegen en te beoordelen welke anderstalige communicatie effectief noodzakelijk is. Hier is enige beleidsruimte. De lokale besturen moeten de noodzakelijkheid beoordelen. Er mag enkel gecommuniceerd worden in de talen die vereist zijn om het beoogde doel te bereiken en uiteraard moet ik daar als minister toezicht op houden.

Dat is mijn antwoord op uw vraag of ik maatregelen neem ingeval burgemeesters maatregelen zouden nemen die indruisen tegen de taalwetgeving en tegen wat de Vaste Commissie daarover zegt. De voornoemde principes over de uitzonderlijke situatie en de lokale autonomie zijn van toepassing. Bij vermeende schending van de taalwetgeving door lokale besturen kan klacht worden ingediend bij de toezichthoudende overheid en/of de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Die klachten worden altijd op een ernstige en accurate manier behandeld. Mijn kabinet volgt die behandeling in tweede lijn ook op. Ik hoop daarmee, mijnheer Laeremans, wat duidelijkheid te hebben geschapen over mijn positie ten opzichte van de uitspraak van mijnheer Bonte en het wettelijk kader waarbinnen wij ons begeven.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik dank u, minister, voor uw antwoord. Uw begin was goed: dat u zijn uitspraak ongelukkig vindt. Daar ben ik het zeker mee eens. Dat u de lijn van de taalwet blijft verdedigen vind ik ook evident.

Maar dan geeft u een opsomming van uitzonderingen. Ik begrijp uiteraard dat de COVID-19-crisis een uitzonderlijke omstandigheid is. Dat weten wij allemaal. Dit is in de laatste vijftig jaar niet voorgevallen. Maar stel dat mijnheer Bonte nu rekening houdt met de herkomst van alle mensen, en de Marokkanen aanschrijft in hun taal, de Turken in de hunne, de Tsjetsjenen in hun taal enzovoort, en onderaan eraan toevoegt dat het een vertaling is uit het Nederlands, dat zou mij veel te ver lijken te gaan. Mijn vraag is dus hoe u dat dan concreet ziet en wat kan en wat niet. Ik vind dat een brief in principe in het Nederlands moet zijn en dat men onderaan met pictogrammen bijvoorbeeld duidelijk maakt wat de vaccinatieafspraken zijn. Eigenlijk hebt u daarvoor toch niet veel andere talen nodig. Ik vrees er een beetje voor dat, als men hier te gemakkelijk die weg opgaat, men dan de indruk geeft aan al die nieuwkomers dat men ze zo nodig wel in hun taal zal aanspreken. Ik zou dat toch wel een gevaarlijk precedent vinden.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, wij zijn het er allen over eens dat er geen twijfel over mag bestaan dat de taalwetgeving essentieel is en dat de lokale besturen zich daaraan moeten houden. U hebt dat ook gezegd.

Ik heb echter ook net als u begrip voor de uitzonderlijke situatie waarin we ons bevinden. Het virus zal inderdaad alleen maar verslagen kunnen worden als iedereen aan boord is. Maar, minister, ik wil wel dat u hier streng op toeziet. Het kan niet zijn dat reguliere diensten plots meertalig worden. Het is belangrijk dat er een strikte afbakening is van wat essentiële informatie is met betrekking tot corona. Voor ons is het duidelijk dat Nederlands de voertaal moet blijven voor alle initiatieven rond corona. Ik verwacht ook dat u daar streng op zult blijven toezien.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Wij voeren ondertussen al maandenlang een strijd en de bevolking, welke taal ze ook spreken, heeft het bijzonder lastig. Wat voor ons prioritair en belangrijk is, ook voor mij als burgemeester, is dat we in de eerste plaats zoveel mogelijk mensen kunnen laten vaccineren. Deze vaccinatie is niet verplicht, is vrijblijvend, maar we weten allemaal dat het van het grootste belang is dat we mensen motiveren om zich te laten vaccineren. Dat is absoluut de eerste prioriteit, daar gaat alle aandacht naartoe, los van de taal. Maar als het helpt om sommige mensen een vertaling aan te bieden, uiteraard steeds met het Nederlands erbij en binnen de kaders van de taalwetgeving, dan is dat goed voor iedereen. Het laten vaccineren is niet in het belang van de mensen die gevaccineerd worden, gevaccineerd worden en zo veel mogelijk vaccinaties is in het belang van heel onze samenleving. Alle middelen zijn daarvoor nodig. De vijand is niet de taal, de vijand is corona.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): De minister heeft duidelijk het wettelijk kader geschetst en ik volg ook dat de uitspraak van burgemeester Bonte misschien wat is ingegeven door profileringsdrang. Ook hij moet uiteraard de taalwet respecteren.

Maar net als collega Tommelein wil ik ook benadrukken dat het cruciaal is dat iedereen, elke burger in ons land en in Vlaanderen, bereikt wordt en er ook toe aangemoedigd wordt om zich te laten inenten. Ik kan niets anders zeggen dan dat dat voor elke politicus hier toch de eerste zorg moet zijn. Het gaat hier over het bestrijden van een gezondheidscrisis en dan is een doortastende, efficiënte aanpak absoluut noodzakelijk. Dus ja, Nederlands is absoluut de voertaal. Maar als het echt noodzakelijk is om iemand te overtuigen, heb ik liever dat er binnen de taalwetgeving de juiste taal voor gebruikt wordt om die persoon te overtuigen.

Ik wil ook verwijzen naar het begin van de crisis, waar ook informatie rond het coronavirus in andere talen verspreid is. Minister, is dat ook iets dat u vanuit Vlaanderen opnieuw zult opnemen bij de vaccinatiecampagne, of laat u dat volledig vrij?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Ik wens mij evenzeer aan te sluiten bij de woorden van collega Tommelein. Het uitgangspunt is zeker dat de kennis van het Nederlands de hoeksteen is van onze samenleving in Vlaanderen. Maar ik ben er ook van overtuigd dat de burgemeesters met hun beide voeten in de realiteit staan. Het zijn uitzonderlijke omstandigheden, uitzonderlijke tijden.

De minister heeft de voorwaarden opgesomd voor anderstalige communicatie. Ik denk ook dat de uitspraken van burgemeester Bonte daarin gezien en gekaderd moeten worden. Ik vind het dan ook bijzonder jammer dat hierrond spelletjes worden gespeeld. Dit gaat over de volksgezondheid, dit gaat over mensenlevens. Iedereen heeft er baat bij dat er veel mensen worden gevaccineerd, niet alleen de gevaccineerden, maar ook hun omgeving. Het is dus bijzonder jammer dat dit hier op flessen wordt getrokken.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag: hoe zult u ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen, ook zij die onze taal niet onmiddellijk machtig zijn, zoveel mogelijk worden gevaccineerd?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral ben ik het er volkomen mee eens dat we er nu alles aan moeten doen om zoveel mogelijk mensen te bereiken en hen ervan te overtuigen om de coronaregels te respecteren – dat is in ons aller belang, in het belang van de volksgezondheid en in eerste instantie van de allerzwaksten – en

zich te laten vaccineren. Dat is cruciaal voor de volksgezondheid en om opnieuw naar de normaliteit in ons maatschappelijk leven te kunnen gaan.

We zitten in een uitzonderlijke situatie en dan is het verdedigbaar, dat zegt trouwens ook de Vaste Commissie voor Taaltoezicht, dat men voor specifieke groepen binnen een bepaalde context een andere taal dan het Nederlands hanteert om die mensen ook te bereiken. Ik zal er ter zake ook met het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) voor zorgen dat er voor de steden en gemeenten die daar behoefte aan hebben, een aanbod komt volledig conform de spelregels en randvoorwaarden van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Ik vind dat heel belangrijk.

Ik ben het eens met de heren Warnez, De Loor en Tommelein dat het belangrijk is dat we iedereen bereiken. We zijn immers maar zo sterk als de zwakste schakel. Maar ik begrijp ook de heer Laeremans en mevrouw Sminate dat we moeten opletten om hier niet op een hellend vlak terecht te komen waarbij we nu, in een grote sanitaire crisis, zouden beslissen dat we in alle mogelijke talen zouden moeten kunnen communiceren, wat een voorbode zou kunnen zijn voor het loslaten van een kader, een benadering waarbij we aan iedereen die in Vlaanderen komt wonen vragen, in de eerste plaats in hun eigen belang, om de Nederlandse taal machtig te zijn en inspanningen doen, indien ze de taal nog niet machtig zijn, om de kennis van de Nederlandse taal te verwerven. Voor mij is dat in de eerste plaats in het belang van de betrokken persoon zelf. Als die dat niet doet, ontzegt die zichzelf heel wat mogelijkheden om te kunnen participeren aan het economische, maatschappelijke, culturele en sociale leven van Vlaanderen. Dan kan men als ouder zijn kinderen niet op een deftige manier opvolgen in het onderwijs en heeft men minder kansen op de arbeidsmarkt. Maar dat is ook belangrijk voor de maatschappelijke cohesie, waardoor buren met elkaar kunnen praten, waardoor communicatie mogelijk is tussen overheid of ambtenaren en die betrokken burger. Dat is ook belangrijk voor hen die met de moedertaal Nederlands zijn opgegroeid, om in Vlaanderen met die moedertaal Nederlands altijd en overal terecht te kunnen.

Ik begrijp dus die bezorgdheid en daarom vind ik dat het kader dat we moeten blijven hanteren, het kader is dat de Vaste Commissie voor Taaltoezicht heeft ontwikkeld. Dat geeft ons handvaten om te doen wat we moeten doen, binnen een heel helder kader. De commissie heeft daarvoor een hele praxis ontwikkeld. Wanneer men bijvoorbeeld een andere taal gebruikt in die uitzonderlijke omstandigheden, moet men altijd beginnen met het Nederlands. Ik denk dat de heer Laeremans en andere collega's die in de rand rond Brussel wonen die discussies zeer goed kenen. Daar gaat het debat vaak over de vraag hoe de lokale overheid in haar communicatie al dan niet het Nederlands gebruikt. Dat Nederlands moet minstens zo groot zijn in vorm en omvang. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht heeft daar een jarenlange praxis in ontwikkeld en het is binnen die praxis dat we optreden. We moeten daar geen nieuw kader voor creëren, we moeten dat kader ook niet loslaten, maar, mijnheer Laermans, we moeten dit kader ook gebruiken. We kunnen niet anders dan het kader nu te gebruiken om ervoor te zorgen dat we iedereen bereiken. We moeten niet alleen de mensen bereiken die hier langdurig zijn, maar ook zij die niet van plan zijn om zich duurzaam te vestigen in Vlaanderen. Ook die mensen moeten we kunnen bereiken.

Ik denk dat dat kader helder is en op dat kader moeten we toezien. Als er klachten zijn over dat kader, dan moeten we daar ook tegen optreden. Hopelijk kunnen we elkaar daarin vinden, en zullen we niet krampachtig zeggen dat er vanuit een soort overdreven orthodoxie die verdergaat dan het wettelijk kader, niets meer kan. Aan de andere kant mogen we ook niet laks worden, en niet ineens een kader dat we doorheen de jaren hebben opgebouwd, dat ons helpt en toelaat om in noodsituaties iets extra’s te doen, niet meer gebruiken. We moeten niet ineens de bedding

verbreden en alles mogelijk maken, waardoor we te weinig stimulansen geven aan anderstaligen die duurzaam in Vlaanderen zijn om zich de Nederlandse taal eigen te maken.

Dat is voor mij het evenwicht en de context waarbinnen ik als minister van Binnenlands Bestuur moet optreden ten aanzien van die problematiek. Daarom zeg ik, mijnheer De Loor, dat de heer Bonte niet buiten de taalwetgeving moet treden, hij moet ze gewoon juist toepassen. Binnen de taalwetgeving en binnen wat de Vaste Commissie voor Taaltoezicht toelaat, zijn er mogelijkheden om zijn probleem, dat een reëel probleem is, aan te pakken. De heer Bonte heeft het geformuleerd zoals we dat soms in het parlement en ook op andere plaatsen niet altijd even zorgvuldig doen. Alleszins kijk ik daarop toe. Dat is het kader waarbinnen hij functioneert.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Mijnheer De Loor, u zegt dat we hier spelletjes aan het spelen zijn. Dat hoef ik echt niet te pikken. Voor de taalwetgeving is er tientallen jaren geijverd, ook door de socialisten. Het zou nogal kras zijn dat we daarop zouden toegeven.

Het belangrijkste is uiteraard de vaccinatie en de volksgezondheid. Volgens de spelregels van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht zijn er een aantal uitzonderlijke omstandigheden en die begrijpen we ook. Minister, het is goed dat u zelf een initiatief gaat nemen om dat in samenspraak met de VCT op te stellen, zodat we niet naar toestanden gaan waarbij burgemeesters in sommige gemeenten gaan proberen ieder in zijn eigen taal aan te schrijven, met taalfouten erin en al. Het is beter dat u een uniforme brief opstelt die er als bijlage kan worden aan toegevoegd, naast de Nederlandstalige brief die iedereen krijgt. Dat men daar een heel korte samenvatting aan toevoegt, daar kan ik wel inkomen.

Minister, als u het op die manier speelt, dan kan ik ermee leven, maar dan hoop ik dat u dat tijdig aan de gemeenten zo communiceert, dat het niet inspirerend werkt voor de faciliteitengemeenten en zodat ze niet denken dat alles mag en dat ze ook in twee talen mogen communiceren. Dat zou verkeerd zijn.

In Vlaams-Brabant, vooral in de rand rond Brussel, worden we blijvend geconfronteerd met mensen, vooral uit Brussel, die zich weigeren aan te passen. Na vijf, zes of zeven jaar spreken ze nog altijd geen gebenedijd woord Nederlands. Dan zou het een bijzonder slecht signaal zijn dat we ze dan maar in hun eigen taal aanschrijven bij een pandemie of om een andere belangrijke reden. Daarvoor is de taalwet veel te belangrijk. Ik hoop dat u het op die manier in goede banen kunt leiden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik heb gezien dat het hoofd van de studiedienst van Jan Laeremans ook in beeld kwam en dat is altijd sympathiek.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rechtszaak van Unia tegen Moeders voor Moeders en de oprichting van een nieuw Vlaams gelijkekanseninstituut
– 1314 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik hoop met deze vraag duidelijk te maken dat iedereen in dit parlement de verontwaardiging deelt over het feit dat een organisatie die zich belangeloos inzet voor moeders, veroordeeld wordt tot het betalen van dwangsommen omdat ze pleit voor neutraliteit. Mijn verontwaardiging was zó groot dat ik zelf bij Moeders voor Moeders langsgegaan ben, zodat ik met eigen ogen kon zien wat het probleem was. Ik heb daar gezien, minister, hoe meer dan 160 vrijwilligers zich uit de naad werken om moeders in nood bij te staan. Ik heb gezien hoe ze proberen om een gezellige ruimte te creëren waar moeders hun baby's even warmte kunnen geven, een badje kunnen geven, hun baby's even in bed kunnen leggen. Ik heb daar gehoord dat vrouwen met verschillende nationaliteiten en religies elkaar daar vinden voor een babbeltje, net omdat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen religies. Die neutraliteit wil Unia alweer gaan aanvechten. Ik vind dat een regelrechte schande!

Met de uitspraak op zich hebben we in dit parlement natuurlijk niets te maken, maar met de acties van Unia wél. Dit voorval maakt voor mij nog maar eens duidelijk waarom we die samenwerking met Unia binnenkort stopzetten.

Minister, ik heb drie heel concrete vragen voor u.

Hoe verhoudt volgens u de toegankelijkheid van hulpverlening voor iedereen zich ten opzichte van levensbeschouwelijke neutraliteit?

Het Vlaams regeerakkoord bevat het engagement dat Vlaanderen uit het samenwerkingsakkoord met Unia stapt voor het einde van de legislatuur. We hebben het daar al vaak over gehad. Hebt u deze uitstap reeds officieel meegedeeld?

Vlaanderen gaat een eigen Vlaams gelijkekanseninstituut oprichten. Welke stappen hebt u op dat vlak, na ons laatste debat, gezet? Kunt u nog even het tijdspad dat voorligt, toelichten?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Sminate, eigenlijk bestaat uw vraag uit twee delen. Er is de vraag naar mijn positie ten aanzien van een rechterlijke uitspraak. Ten tweede is er de vraag naar de stand van zaken in het dossier van het Vlaamse gelijkekanseninstituut en de uitstap uit Unia.

Wat de eerste vraag betreft, ga ik me heel terughoudend opstellen, omdat in tegenstelling tot een tuchtrechtelijke uitspraak, we hier te maken hebben met een rechterlijke uitspraak. Er is een verschil tussen een waarschuwing van een tuchtorgaan – waartegen men in beroep kan gaan – en een uitspraak van een rechtbank van eerste aanleg, die oordeelde dat een bepaalde handeling van een hulporganisatie, de hulporganisatie die u noemde, strijdig is met zowel de federale antidiscriminatiewet als het Vlaamse Gelijkekansendecreet. Als een rechterlijke uitspraak gedaan wordt, waarbij de rechter de wet en het decreet dat wij gemaakt hebben, interpreteert, dan geef ik daar, gelet op de scheiding der machten, geen commentaar op. Dan heb ik me daarnaar te schikken. De betrokkenen kunnen

altijd in beroep gaan. Het hof van beroep kan een ander oordeel vellen. Maar op dit moment vind ik het niet gepast om daar commentaar op te geven, omdat we leven in een democratische rechtstaat, waar de scheiding der machten een heel belangrijk grondprincipe is. Ik kan alleen maar vaststellen dat die rechter oordeelt dat er een schending is van het Gelijkekansendecreet. Het gaat natuurlijk om een orgaan dat vandaag bevoegd is voor het bewaken van de gelijke kansen en dat nu impliciet of expliciet door de rechter in zijn gelijk gesteld wordt.

Nogmaals, dit is een rechterlijk oordeel. U gaat ver in uw innemen van een duidelijk standpunt. Ik wil dat niet doen. Ik heb tot nu toe altijd die lijn bewaakt. Ik vind het heel belangrijk voor een democratisch politicus, voor iemand die gelooft in de rechtsstaat, om heel terughoudend te zijn in het geven van commentaar op rechterlijke uitspraken.

Ik zou ook commentaar kunnen geven op het Gelijkekansendecreet van Vlaanderen: is dat decreet dan wel een voldoende juiste basis? Maar u weet natuurlijk ook dat dat Gelijkekansendecreet ook ingebed zit in internationaalrechtelijke verdragen die ook ons binden. Dus ook daar vind ik dat ik zeker als uitvoerende macht geen commentaar moet geven op de decreten die Vlaanderen heeft goedgekeurd.

Ik ga dus over naar het tweede luik van uw vraagstelling, met betrekking tot Unia. U weet dat ons regeerakkoord daar heel duidelijk over is: wij zullen de samenwerkingsovereenkomst met Unia stoppen, en we zullen die ook tijdig opzeggen. Het is evident dat ik al verscheidene keren met Unia heb samengezeten, eigenlijk al meer dan een jaar geleden, toen onze regering pas gevormd was. Ik wilde Unia duidelijk maken wat we ter zake willen doen. Dat betekent dus dat wij in 2023 de facto en de jure uit Unia stappen en een eigen Vlaams gelijkekansencentrum zullen oprichten. Dat centrum zal werken op basis van de Vlaamse antidiscriminatieregelgeving en de opdrachten van Unia met betrekking tot de Vlaamse bevoegdheden en de genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst bundelen. Dit centrum zal zich inschakelen in een interfederaal mensenrechtenmechanisme conform de principes van Parijs om een A-status te behalen.

Ik onderzoek momenteel de verschillende pistes tot oprichting van een Vlaams gelijkekansencentrum. Zoals eerder in deze commissie aangekondigd, ben ik een internationale verkenningsronde gestart, waarbij de komende maanden in dialoog zal worden getreden met verschillende buitenlandse instellingen om zo zicht te krijgen op goede praktijken die als inspiratie kunnen dienen. Heel toevallig hebben wij gisteren samengezeten met de Nederlandse kamer, die trouwens vandaag heeft getweet dat we daar een heel goed informatief gesprek hebben gehad, om goed te begrijpen hoe men in Nederland zo'n gelijkekanseninstelling vormgeeft, ingebed binnen een breder mensenrechteninstituut.

Ik zal dit voorjaar een eerste voorstel voor de grote contouren van dit nieuwe Vlaamse centrum overmaken aan de Vlaamse Regering. Want ik vond ook dat we op dat punt naar Noord-Europa moeten kijken – zoals we dat ook heel vaak in ons Vlaams regeerakkoord zeggen – als we de ambitie hebben om een zeer sterk en performant Vlaams gelijkekanseninstituut uit te bouwen. Verder zal ik een voorontwerp van decreet uitwerken, dat begin 2022 in de schoot van de Vlaamse Regering zal worden besproken en vervolgens in het parlement wordt ingediend. Zo kunnen we al in de eerste helft van 2022 een goed zicht krijgen, en kunnen we in het Vlaams Parlement debatteren en stemmen over hoe dat Vlaamse gelijkekanseninstituut er zal uitzien.

Ik hoop dat ik u daarmee, met een zekere terughoudendheid, gelet op de scheiding der machten, een antwoord heb gegeven.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Bedankt, minister. U bent hier uiteraard voorzichtig met uw uitspraken ten opzichte van het juridische luik. En u zult het misschien niet verwachten, maar ik begrijp dat ook. Maar ik vind het anderzijds wel mijn taak om de mensen duidelijk te maken waar het over gaat en welke rol Unia hier speelt. Ik heb het ook niet zozeer over de rechterlijke uitspraak, maar over de rol van Unia. Moeders voor Moeders hebben vanuit hun eigen ervaring vastgesteld dat het overwicht van vrouwen die een bepaalde religie uitdragen, ervoor zorgt dat andere groepen vrouwen wegblijven. En dat is natuurlijk niet de bedoeling. Zij hebben dat op een pragmatische manier proberen op te lossen, en zij hebben ook gezien dat dat in de praktijk werkt. 24 jaar lang is er geen enkel probleem geweest. En dan was er één klacht van één vrouw die voor deze hele hetze heeft gezorgd.

Ik zou Unia heel graag uitdagen om daar ter plaatse aan de vrouwen te vragen of zij daar effectief een probleem mee hebben om hun hoofddoek af te zetten. Want dat is helemaal niet zo, en dat is ook heel logisch. Welk idee zit er achter het dragen van die hoofddoek? Ze willen geen lustgevoelens bij mannen opwekken. Je kunt daarover discussiëren, maar daar gaat het hier niet over, want er zijn helemaal geen mannen aanwezig in die gemeenschappelijke ruimte! Er is dus helemaal geen probleem. Unia heeft een probleem gecreëerd op vraag van, denk ik, activistische extremistische islamisten. Het is hoog tijd dat we duidelijk maken dat we niet achter die acties van Unia staan en dat we onze handen daarvan aftrekken.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat hoofddoekenverbod bestaat al sinds 1996. Moeders voor Moeders is een ontzettend goede organisatie, die ontzettend goed werk levert en ook zeer goed weet wat er leeft bij de moeders en in de buurt, in de wijk en in de stad waar zij gelokaliseerd zijn. En inderdaad, het is zeer logisch dat zij dat hoofddoekenverbod hebben ingevoerd. Zij volgen daarin bijvoorbeeld directrice Karin Heremans, u welbekend, minister, want ze is van uw kleur. Zij hebben dat hoofddoekenverbod ingevoerd om segregatie te voorkomen en om de diversiteit juist te waarborgen.

Mevrouw Sminate heeft gewezen op het seksualiserende karakter van de hoofddoek. Maar de hoofddoek is veel meer, het is ook een symbool van segregatie, van het maken van een onderscheid tussen enerzijds de reine, de zedige vrouwen, de moslima's met hoofddoek, en anderzijds de onreine, de niet-zedige vrouwen. Dat is wat de hoofddoek doet. Moeders voor Moeders heeft dat zeer goed begrepen.

Nu is dat plots een probleem, blijkbaar, niet alleen door toedoen van Unia – want het is te gemakkelijk om hier alleen op Unia te schieten. Ik denk niet dat het alleen gaat over extremistische moslims, mevrouw Sminate. Het zijn ook gewoon moslims die orthodox zijn, gelovig, niet per se extremistisch, maar die hebben geleerd dat zij in dit land een juridische jihad kunnen voeren met of zonder Unia en dat de rechterlijke macht vol zit met mensen die van de linkse, politiek-correcte idee zijn, en dat zij dus die rechtszaak kunnen winnen met of zonder Unia.

Dat minister Somers zich daar op de vlakte wil houden, met verwijzing naar de scheiding der machten, is natuurlijk potsierlijk, zeker in het licht van zijn engagement tegenover de zaak-Kaat Bollen. Daar zegt hij dat het een tuchtinstantie is. Het is, minister Somers, een rechterlijke instantie. Niets staat u als minister in de weg om gesprekken aan te gaan, om oproepen te doen en om uw mening te geven over een uitspraak. Daarmee schaadt u absoluut niet de rechterlijke macht. U bent een vrij persoon, die zijn mening mag uiten over wat dan ook in onze samenleving. Ik betreur het dat u dat in dezen niet doet en dat u Moeders voor Moeders in de steek laat.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): De vraag van collega Sminate is heel delicaat. De minister hoort zich inderdaad niet uit te spreken over deze case, meer specifiek over de uitspraak van de rechtbank. Ik ben het met de heer Van Rooy over één punt eens, namelijk dat we in dezen niet enkel Unia mogen viseren. Maar de reden waarom ik deze mening van de heer Van Rooy deel, is wel anders. Unia krijgt hier iets te veel de zwartepiet toegeschoven, terwijl ik denk dat Unia daarin een rol speelt. Een vrouw die een hoofddoek wenste te dragen, diende daarover klacht in bij Unia. Unia heeft vervolgens getracht om een bemiddeling op te zetten. Dat heeft niet tot resultaat heeft geleid. Vervolgens zijn ze naar de rechtbank gestapt. Het is uiteindelijk wel een rechtbank die een oordeel heeft geveld. Dat dient gerespecteerd te worden. Daar kunnen wij ons natuurlijk niet in moeien.

Als ik hier de toonzetting hoor, en als ik een aantal reacties lees, krijg ik de indruk dat Unia geen juridische stappen zou mogen zetten, omdat dan het risico zou bestaan dat bepaalde maatregelen op een negatieve beoordeling van de rechtbank zouden stuiten. Dat is natuurlijk niet de weg die we mogen opgaan. Unia heeft nog altijd die belangrijke taak.

Minister, hoe evalueert u de bemiddelingsaanpak van Unia? Moet die weg niet nog meer doorgedreven worden bewandeld? Welke lessen trekt u hieruit voor het nieuwe Vlaamse gelijkekansencentrum? Ik denk dat de bemiddelingsrol die Unia vaak opneemt, heel belangrijk is. Unia blijft een onafhankelijke instelling en het blijft delicaat om zich daar vanuit de politiek in te mengen, zeker met betrekking tot de vraag of ze nu al of niet een rechtszaak mogen aanspannen. Ik ben benieuwd of u een kijk hebt op het hele bemiddelingstraject.

Hebt u naar aanleiding van deze zaak informatie ingewonnen bij Unia over hun motief om naar de rechtbank te stappen? Ik respecteer de scheiding der machten.

Hebt u contact gehad met Moeders voor Moeders?

Welke lessen kunt u trekken uit deze case voor de oprichting van een eigen Vlaams gelijkekanseninstituut? Kunt u opnieuw bevestigen – ik heb die vraag eerder al gesteld – dat het nieuwe Vlaamse gelijkekansencentrum ook in rechte zal kunnen optreden?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Mevrouw Sminate, ik denk dat er een denkfout wordt gemaakt. De denkfout bestaat erin dat een organisatie, met overigens een voortreffelijke dienstverlening, per definitie geen inschattingsfouten zou kunnen maken. Het mag duidelijk zijn dat vzw Moeders voor Moeders de intentie had om mogelijke wrevel of ongemakken uit de wereld te helpen. Maar omdat daar nu een rechtszaak van gekomen is, werd het tegenovergestelde bereikt. De vzw stelt dat sommige moeders zich ongemakkelijk voelen als er ook vrouwen met een hoofddoek in de zaal zitten. Maar 'sommige' is toch wel een zeer relatief begrip. Over welk aandeel van niet-moslimmoeders gaat dat? Welk was het profiel? Wat was de beweegreden om zich ongemakkelijk te voelen, want ik moet eerlijk toegeven dat het zich ongemakkelijk voelen vanwege een kledingstuk toch wel zeer relatief is. Is dat dan voldoende? Of is dat aandeel voldoende om daar zo'n grote zaak van te maken?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Mijn vraag gaat in de richting van die van collega Van de Wauwer. Mevrouw Sminate, wat u zegt, is niet correct. U zegt dat u het volledig eens bent met de voorzichtigheid van de minister versus het juridische luik. Maar dan gaat u er toch wel met twee voeten tegenin. Deze case aangrijpen om een heksenjacht te voeren tegen Unia, is niet correct. Wat collega Van de Wauwer zegt,

is correct. Er is een klacht ingediend. Unia heeft de bevoegdheid om daarin te bemiddelen. Er is een juridische zaak van gekomen en daar is nu een uitspraak van. Ik ben er geen voorstander van dat er een eigen Vlaams gelijkekansencentrum komt; dat lijkt mij een nodeloze verdubbeling van de kosten. Maar mijn vraag daarbij is of dat Vlaamse gelijkekansencentrum dat dan ook niet zal mogen doen zoals Unia. Zoals Unia het heeft aangepakt, lijkt mij een perfecte goede werkwijze. Het lijkt mij een logische uitspraak, ongeacht of je er nu voor of tegen bent. Een Vlaams gelijkekansencentrum heeft nood aan een tool om bij klachten te bemiddelen. Indien nodig kan er nog altijd een vonnis van de rechtbank volgen. Mijn vraag is dezelfde als die van collega Van de Wauwer: zal een nieuw Vlaams gelijkekansencentrum die bevoegdheid hebben?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil met de laatste vraag beginnen. Mevrouw Moerenhout en mijnheer Van de Wauwer, het toekomstige Vlaamse gelijkekansen-instituut zal bemiddelen en zal ook in rechte kunnen optreden. Dat is zo omdat wij anders geen A-status kunnen krijgen. Wij hebben heel duidelijk in het regeer-akkoord gezet dat wij een instituut willen maken dat een internationale A-status kan verwerven. Dat heeft zijn consequenties. Dat betekent dat je een onafhankelijk instituut hebt dat waakt over de gelijke kansen, dat bemiddelt, en ook in rechte kan optreden. Dat zijn nu ook de bevoegdheden van Unia. Zij kunnen bemiddelen en zij doen dat ook meestal, en zij treden af en toe in rechte op.

Mijnheer Van Rooy zegt dat ik als minister gewoon mijn gedacht kan geven over dat vonnis. Ik denk, mijnheer Van Rooy dat u de basisprincipes van de democratische rechtstaat niet goed kent. Ik kan mij inbeelden dat politici en ministers in Hongarije vonnissen kunnen beoordelen als goed of slecht. Maar als bij ons een rechter een vonnis uitspreekt, dan heeft die de wet geïnterpreteerd, dan heeft hij wetten of situaties getoetst aan onder meer de grondrechten. Die uitspraak moeten wij aanvaarden als zijnde recht. Wij moeten aanvaarden dat dat de spelregels zijn in onze samenleving.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): U kunt dat perfect aanvaarden en toch uw mening geven.

Minister Bart Somers: U hebt echt heel veel moeite om de spelregels, zelfs van dit parlement, te aanvaarden. Ik probeer u nu de basisspelregels van onze democratie uit te leggen, maar voor u is het zelfs al niet gemakkelijk om de spelregels van het parlement te aanvaarden.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ja, omdat u weer …

De voorzitter: Iedereen krijgt in deze commissie de kans om zijn vraag te stellen en om te antwoorden, maar ik vraag iedereen zich aan de regels te houden.

Minister Bart Somers: Als u mij als minister een vraag stelt, moet ik daarop antwoorden en ik probeer dat zo goed mogelijk te doen.

Ik denk dat we dat vonnis moeten aanvaarden, dat is een grondregel. Het is niet aan de minister om commentaar te geven op een vonnis, wel om dat vonnis te assimileren, te aanvaarden. Het vonnis zegt dat "het hoofddoekenverbod van verweerster een directe discriminatie inhoudt op grond van geloof ten aanzien van de hulpbehoevende moeders, hun begeleidsters en de vrijwilligers." Het hoofd-doekenverbod is een discriminatie in deze context en dat moeten wij aanvaarden. De betrokkenen kunnen in beroep gaan en de beroepsrechter nieuwe argumenten voorleggen maar dit is wat momenteel geoordeeld is door een rechter ten gronde.

Dan kom ik bij Unia. Stel dat Unia eerst heeft bemiddeld en dat die bemiddeling op niets is uitgedraaid. Stel dat Unia niet naar de rechter was gegaan, a contrario, dan zou Unia, hoewel op de hoogte van een discriminerende situatie, niet gehandeld hebben. Hoe kan men nu van een gelijkekansenorganisatie vragen dat ze niet ageert tegen een discriminerende situatie? De rechter heeft zeer duidelijk geoordeeld dat hier sprake was van discriminatie, van een schending van het gelijkheidsbeginsel. De uitspraak van de rechter legitimeert eigenlijk de actie van Unia, dat dus juist heeft gehandeld. Als Unia niet had gehandeld, dan zou deze discriminerende situatie blijven voortbestaan. Dat is de complexiteit waar we in zitten. Een gelijkekansenorganisatie is onafhankelijk en moet soms belangen van individuen en kleine groepen tegen de meerderheid verdedigen. Het is de essentie van onze democratische rechtsstaat dat ook een individu, een minderheid wordt beschermd in zijn of haar rechten. De rechterlijke macht duldt dat.

Ik ben heel blij met het feit dat de bevoegde schepen uit Antwerpen ter zake tracht te bemiddelen. Dat is heel wijs. Het is evident dat ik de waarden erken van elke organisatie, elke vereniging die zich inzet voor armoedebestrijding. Ik vind het dus ook heel goed dat het Antwerpse stadsbestuur bij monde van de bevoegde schepen ter zake bemiddelt en een situatie probeert te vinden die voor iedereen aanvaardbaar en leefbaar is. De uitspraken over de hoofddoeken en waar die wel of niet voor staan, deel ik allerminst. Dat is altijd heel gevaarlijk. We hebben daarstraks allemaal gezegd dat mensen vrij moeten kunnen zijn om zich te kleden. We vinden dat dat een persoonlijke keuze is. Ik vind het heel gevaarlijk om intentieprocessen te maken waarom mensen dit of dat doen. Er zijn duizenden verschillende redenen waarom mensen deze of gene kleding dragen. Dat is ook niet echt de essentie van het debat dat we vandaag moeten voeren. Ik laat iedereen in zijn wijsheid en ik neem mijn wijsheid voor mij.

We hebben een heel duidelijk Vlaams regeerakkoord, we willen een heel sterk gelijkekanseninstituut dat beantwoordt aan alle internationale criteria. Dat betekent dus dat het onafhankelijk zal handelen, dat het kan bemiddelen en in rechte kan optreden waar het in al zijn wijsheid en onafhankelijkheid van mening is dat er wordt gediscrimineerd. Dan zal het instituut eerst bemiddelen, maar dan kan het ook naar de rechter stappen. De dag dat de politiek daarin sturend kan optreden, wanneer die wel of niet denkt te moeten optreden tegenover vermeende discriminatoire situaties, dan verliest dat instituut onmiddellijk zijn status en schenden we het Vlaams regeerakkoord. Dat is de consequentie.

In elke moderne samenleving, in elke democratische rechtsstaat, zeker in Noord-Europa, zijn zulke instituten goed uitgebouwd, sterk en onafhankelijk. Soms creëren ze wrevel omdat ze rechten uitbouwen. Ze hebben dat moeten doen voor holebi's, voor vrouwen, voor mensen met een beperking, voor arbeiders, voor heel veel groepen in de samenleving. Daarvoor dienen die instituten.

De onafhankelijkheid van dat instituut, de mogelijkheid om te bemiddelen, om in rechte op te treden, is onlosmakelijk verbonden met zijn status. Het zal een Vlaams instituut zijn dat we uitbouwen, maar het zal in een netwerk zitten en interfederaal ingebed zijn, zoals we dat heel mooi hebben beschreven in ons Vlaams regeerakkoord.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik heb het heel moeilijk met uw uitspraak over de betekenis van de hoofddoek. Dat is niet zomaar een kledingstuk zoals een T-shirt of een broek. De hoofddoek staat symbool voor de onderdrukking van de vrouw. We kunnen daar heel lang over discussiëren, maar in één minuut tijd gaan we daar niet uit geraken, vrees ik.

Ik wil aan de collega's duidelijk maken waar ik juist een probleem heb met de actie van Unia. In mijn ogen gaan ze heel selectief tewerk in hun keuze van rechtszaken die ze aanspannen. Het gaat hier over een goedbedoelde actie, waarbij degenen die gebruikmaken van die hulporganisatie helemaal geen slachtoffer zijn. Er wordt gesproken over discriminatie. Wel, ik nodig jullie allemaal uit om eens ter plaatse te gaan. Zowel de hulpverleners als de organisatoren zeggen dat ze alle vrouwen alle hulp bieden die ze nodig hebben, in een apart lokaal of een gemeenschappelijk lokaal, het maakt niet uit. Zij zijn er om die hulp te bieden.

Door deze acties wordt helaas duidelijk dat die hulp bieden op een veel moeilijker manier verloopt, namelijk niet meer in de gemeenschappelijke ruimte. Dat is het gevolg van de acties van Unia en dat vind ik zeer, zeer erg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de financiële impact van het vaccinatieplan op de lokale besturen – 1344 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, deze vraag om uitleg gaat over een heel ander thema dan het voorgaande. U weet dat ik, evenals u, opsta en ga slapen met het belfortprincipe en daar heel veel belang aan hecht. Daarom werd ik wel wat getriggerd was door uw – goede – uitspraak in de plenaire vergadering van 6 januari 2021, dat de Vlaamse Regering het voornemen heeft om bij de uitrol van de extra-murosstrategie heel consequent het belfortprincipe toe te passen. Iedere meerkost voor lokale besturen, in samenwerking met de eerstelijnszones, zou gecompenseerd worden.

Mijn vraag is een beetje gedateerd, omdat u daar vorige week al een eerste consequentie aan verbonden hebt, namelijk dat er een voorschot komt van 250.000 euro per eerstelijnszone. Een voorzichtige raming van onzentwege, met de parameters die gekend waren bij het opstellen van deze vraag om uitleg, bracht ons echter toch tot een kostprijs van minstens enkele tientallen tot honderden miljoenen euro's voor het hele traject, lopende tot 31 oktober. Het gaat dan om een combinatie van al het logistieke werk, de personeelskosten enzovoort.

Naarmate meer parameters bekend worden, zoals de mate van het inschakelen van vrijwilligers en van de eventsector, zal de kostprijs oplopen of verminderen. Niettemin is het een noodzakelijke maar zeer uitgebreide kost. Het is toch ook wel van groot belang dat de lokale besturen vooraf inzicht hebben in de manier waarop deze compensaties zullen gebeuren. Naast wat we vandaag al weten over dat voorschot van 250.000 euro, heb ik toch een aantal vragen.

Is er een gedetailleerde raming van de kostprijs van de vaccinatiestrategie extra muros? Kunt u hier inzicht in geven?

Wanneer zullen de eerstelijnszones en de lokale besturen verdere gedetailleerde info ontvangen over de financiële kant van de zaak?

Zijn de lokale besturen en de eerstelijnszones vrij om zelf te bepalen in welke mate zij externe partners, zoals bewakingsfirma's en de evenementensector, inschakelen? Hoe wordt het financiële overzicht daarin bewaard?

Zal er een prefinanciering verwacht worden van de lokale besturen? In welke mate?

Geldt het belfortprincipe ook voor gemeentelijke ambtenaren waarvan de inschakeling ten koste gaat van hun reguliere opdracht?

Niet onbelangrijk: waar in de Vlaamse begroting vinden wij de beschikbare budgetten voor deze vaccinatie-uitrol?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt voor uw vraag, mijnheer Vaneeckhout. De voorbereiding van fase 1B van het vaccinatieplan is vandaag inderdaad zeer actueel. Ik heb me er enkele weken geleden tijdens de plenaire vergadering nogal sterk in gemaakt dat de lokale besturen op tijd klaar zouden zijn. Dat botste toen hier en daar – ik zeg niet noodzakelijk bij u – op wat scepticisme. Zullen ze dat wel kunnen? Ik heb daar nogal veel vertrouwen in. Ik heb toen gezegd dat we klaar moesten zijn tegen 1 maart, zoals u zich waarschijnlijk wel kunt herinneren, want u was aanwezig op die plenaire vergadering. Zal dat wel lukken? Kan dat nog wel? Ik moet u zeggen: er werd de voorbije weken heel hard gewerkt en eigenlijk zit dat allemaal wel mooi op kruissnelheid. Ik heb daar vertrouwen in. Dat vertrouwen is alleen nog maar toegenomen. Ik denk zelfs dat we tegen 1 februari in het overgrote deel van onze eerstelijnszones in onze lokale besturen en van onze vaccinatiecentra eigenlijk klaar zullen staan.

Mensen vragen zich af wanneer dit zal beginnen. We mogen natuurlijk niet vergeten dat we ook voldoende vaccins moeten hebben om dit op kruissnelheid te laten draaien. Ik denk dat we dan gemakkelijk honderdduizend vaccins per dag kunnen verwerken.

Daar werd dus heel hard aan gewerkt. Ik wil de lokale besturen daar nogmaals – niet alleen de burgemeesters en schepenen maar ook onze ambtenaren en de mensen uit de eerstelijnszones – enorm voor bedanken. Er werd titanenwerk verzet. Ik ben al op verschillende plaatsen gaan kijken. Sommige centra staan al klaar en kunnen eigenlijk al beginnen met proefdraaien.

Wat de financiering betreft, hebben we gezegd dat we het belfortprincipe zullen uitrollen. Met andere woorden: de inspanningen die we vragen aan besturen – vanzelfsprekend redelijke uitgaven als goede huisvader, zonder zotte kosten te doen – zullen we uiteraard financieren.

We hebben dat ook toegelicht op de webinar van 13 en 14 januari, die massaal bijgewoond werd: ik denk door in totaal bijna tweeduizend mensen. Ik heb daarover heel veel positieve feedback gekregen. Het klopt dat niet elke vraag beantwoord werd, dat kan ook niet. We volgen dat verder op. We konden daar alleszins mee aan de slag. We hebben toen ook gezegd dat we al een basisprincipe hadden voor de financiering, dat de komende dagen verder ingevuld zou worden.

De financiering zal worden opgebouwd in drie luiken: infrastructuur, vaccinatieteams en programmamanagement zorgraden, met telkens een eigen projectfinanciering, telkens een penhoudende organisatie en een projectleider. Elke zorgraad krijgt in elk geval al 250.000 euro voorschot. U hebt van heel andere bedragen gesproken. Wij hebben dat nog niet tot de laatste euro becijferd, want dat hangt ook een beetje af van de uitgaven of de inspanningen die lokale besturen moeten doen. Maar u maakte de inschatting dat dat een veelvoud zal zijn – u sprak over enkele tientallen miljoenen. Ik denk dat u een hele goede inschatting maakt van wat ik denk waar we uiteindelijk gaan landen. Ik denk dat dat inderdaad wat meer gaat zijn dan een paar miljoen voor heel Vlaanderen samengeteld. Ik vermoed dus dat we daar eerder in de tientallen miljoenen euro's kosten spreken.

Het voorschot hebben we afgesproken. Maar ik zal op de ministerraad van deze week een financieringsmodel voorleggen. Dit moet minstens de infrastructuurgebonden kosten dekken, aangezien dat kosten zijn die nu gemaakt worden. Ook minister Beke werkt aan een financieringsmodel voor het programmamanagement en het medisch personeelsluik. Dat is een klein beetje de verdeling tussen Binnenlands Bestuur enerzijds en Zorg en Gezondheid en Welzijn anderzijds, de verantwoordelijkheid van minister Wouter Beke.

De financiering van vervoer van ouderen en minder mobiele personen wordt ook nog onderzocht, om ook daar eventueel een ondersteuning te kunnen geven. We zijn dus ook aan het kijken of daar nog iets kan gebeuren. Het zou toch de bedoeling moeten zijn om eind deze week meer informatie te hebben, dat kan misschien een of twee dagen later zijn. Maar dat zal alleszins het moment zijn waarop gemeentebesturen een veel helderder kader krijgen van wat we nu juist kunnen verwachten van de Vlaamse Regering qua financiële ondersteuning.

De eventsector kan worden ingeschakeld, maar ons idee is eigenlijk: wij geven geld aan de lokale besturen en het lokaal bestuur organiseert dat zelf, ofwel met eigen middelen of met private spelers. Er is dus niet nog eens in middelen voorzien om daarnaast de eventsector nog te betrekken. Dat is de rationele keuze die men zelf moet maken op het lokale niveau. Ik denk dat ik daarmee de belangrijkste elementen heb gegeven. Ik kan nog niet meer in detail gaan, mits we dat nu nog op een ernstige manier bekijken. Daar wordt ook wat gepingpongd met de lokale besturen, om goed te begrijpen wat de kosten zijn. Zorg en Gezondheid kijkt daarnaar. En ook de federale overheid heeft nog een verantwoordelijkheid, via het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV) betalen zij ook een aantal dingen mee. Daar wordt heel goed rond gewerkt in de interkabinettenwerkgroepen (IKW's). Dat wordt dus allemaal uitgediscussieerd.

Het is de bedoeling dat we vrijdag toch een hele stap verder staan, en vrijdag ook met een nota naar de regering kunnen gaan. En dan ga ik ook zo snel mogelijk de gemeentebesturen informeren, zodra we daar concrete dingen hebben. Want ik weet dat we daar niet te lang mee mogen wachten. Ze zijn goed bezig, maar ze hebben ook graag die zekerheid en die garantie dat dat belfortmodel ook performant wordt ingevuld.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, bedankt voor het antwoord. Ik begrijp ook dat niet alles op dit moment al helemaal tot de laatste zinssnede of de laatste eurocent bepaald kan zijn, omdat het een proces is dat volop loopt. En je bent natuurlijk ook afhankelijk van de informatie en de concrete realisatie op het terrein om een aantal kostenposten helemaal te kunnen inschatten.

Ik zal alleszins uitkijken naar de beslissing van vrijdag op de ministerraad. Dat lijkt mij het belangrijkste signaal dat hier vandaag komt, net als de keuze dat er geld wordt gegeven aan de eerstelijnszone. Het is dan aan hen om dat zo goed mogelijk te besteden en zelf in te schatten of ze dat via de evenementensector doen enzoverder. Ik begrijp ook dat er een zeer duidelijke keuze is – en terecht – om zo maximaal mogelijk de samenleving in te schakelen via vrijwilligers, om die daar hun rol te laten spelen.

En daar sluit mijn vervolgvraag voor een stuk bij aan: ik hoor het medisch personeel, dat zit dan bij minister Beke. En ik ben wel nog wat bezorgd: we vragen eigenlijk een zeer langdurige inspanning aan de lokale besturen om dat rond te krijgen, neem nu 1 maart tot 21 oktober. Je kunt natuurlijk veel oplossen met vrijwilligers, maar dat zal waarschijnlijk ook niet altijd en overal permanent lukken. Er zal dus toch wat creativiteit aan de dag gelegd worden. Dan denk ik dat er naast medisch personeel ook wel wat administratief personeel van lokale besturen

ingeschakeld zal worden. En ik kan mij voorstellen dat er op een bepaald moment ook studenten worden ingezet. De vraag is of de middelen ook daarvoor voorzien zijn, of zal daar ook aan gedacht worden? Ik kan mij voorstellen dat al die verzendingen organiseren richting de mensen die op dat moment aan bod komen, een administratieve last legt op een lokaal bestuur, dat zijn reguliere opdrachten op dit moment niet kleiner ziet worden.

In welke mate worden het personeel en de vragen daaromtrent meegenomen? Of zegt u dat dat in de enveloppe zit en dat, als de lokale besturen tekort hebben, ze maar moeten bijpompen, helaas? Ik druk het wat scherp uit, maar u begrijpt wat ik vraag.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik sluit mij graag aan bij de vraag van collega Vaneeckhout, want dat leeft op het terrein. Wij zijn volop bezig met de uitrol van de voorbereiding voor ons vaccinatiecentrum. Minister, ik kan u geruststellen: dat gaat zeker lukken, zelfs in een niet zo heel grote gemeente. Maar ik deel toch wel een aantal bezorgdheden.

Het kader dat zal worden gecreëerd, veronderstelt dat het heel duidelijk moet zijn wat men kan verwachten. Ik kan u verzekeren dat de offertes van de eventsector een wereld van verschil zijn in vergelijking met wanneer je met je eigen tafels en stoelen werkt. Wij hebben geen gouden tafels en stoelen nodig om een spuitje te zetten. Sommige collega's moeten reishallen huren. Ja, dan is het voorschot allang op. We moeten ons afvragen hoe groot het referentiekader gaat zijn waarbinnen we zullen moeten functioneren. We zullen van bepaalde besturen dan toch voorschotten moeten vragen. Is daar al wat duidelijkheid over, in functie van het voorstel dat vrijdag op tafel ligt?

En dan wat personeel betreft. Alleen al bij ons zullen er tientallen mensen van lokale besturen worden ingezet, naast de mensen met een medisch profiel. Dan rijst de vraag naar de vrijwilligersvergoeding en de toepassing van het statuut. Gaan daar richtlijnen voor komen, zodat er daar geen grote verschillen in zijn tussen de verschillende vaccinatiecellen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, het is dag op dag twee weken geleden dat ik hier samen met collega Warnez de eerste vraag over de rol van de lokale besturen bij de vaccinatiestrategie stelde aan de minister. Er waren toen heel veel vragen en er was heel veel onduidelijkheid. Maar de minister heeft zich toen sterk gemaakt dat hij de lokale besturen zou steunen, niet enkel bij het delen van informatie maar ook financieel. Dat mag toch ook gezegd worden. We zijn twee weken verder en we zien dat heel veel van de onduidelijkheid die er toen was, helemaal weg is.

Natuurlijk zijn er nog vragen. Dat is evident. Ze gaan volgende week nog altijd opduiken wanneer alles wat concreter vorm krijgt. Maar het is vrij simpel. De lokale besturen hebben heel veel informatie gekregen. Heel veel burgemeesters en eerstelijnszones zijn daarmee aan de slag gegaan. We stellen allemaal met genoegen vast dat de eerste vaccinatiecentra vorm krijgen. Ze worden bijna als paddenstoelen uit de grond gestampt. Dat is een goed en heel duidelijk signaal. De engagementen zijn nagekomen. Het krijgt allemaal vorm. Als het goed is, mogen we dat hier ook wel eens zeggen.

Ook het financieel engagement was toen al heel sterk genomen door de minister. En wel volgens het belfortprincipe. De factuur zal dus niet worden doorgeschoven naar de lokale besturen. Ook dat wordt vandaag bevestigd.

Minister, de meeste vaccinatiecentra blijven binnen eerstelijnszones. Maar sommige gemeenten gaan voor hun vaccinatie aansluiten bij een andere eerstelijnszone. Er is het voorbeeld van Middelkerke, dat zich aansluit bij Oostende, hoewel Middelkerke in een andere eerstelijnszone zit. Er zijn nog voorbeelden. Ik had begrepen dat ook Diest op een ander zit te kijken. Hoe zit het dan met de financiering? Hoe moeten de eerstelijnszones dat dan regelen?

Mijn tweede vraag is algemener. De volgende stap die heel veel lokale besturen moeten zetten is: hoe krijgen we al die mensen naar de vaccinatiecentra? Hoe gaan wij ervoor zorgen dat minder mobiele mensen daar geraken? Er zijn nog andere vragen. Komen ook daarover nog richtlijnen en draaiboeken met informatie richting lokale besturen om hen te helpen? Hoe kunnen zij Minder Mobielen Centrales (MMC's) inschakelen, zodat we iedereen dat spuitje in de arm kunnen geven?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Ik wil mij aansluiten bij de terechte vragen van collega Vaneeckhout. De lokale besturen vragen inderdaad wel duidelijkheid. Maar de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen – en ook collega Ongena merkt dat op, minister – dat er in vergelijking met twee weken geleden heel wat duidelijkheid is gekomen. Er zijn heel wat stappen vooruit gezet. Het komt erop aan om overal de kwaliteitsnormen in de vaccinatiecentra te halen. Als sp.a vinden wij het goed dat daar ook de evenementensector bij betrokken wordt, zoals ook de taxisector. Vaccineren is een Vlaamse bevoegdheid. U hebt ernaar verwezen dat het federale niveau ook een bevoegdheid heeft, die over de vaccins en de financiering ervan. Voorts is het goed dat het belfortprincipe wordt toegepast.

Ik wil nog eens aandacht vragen voor het vervoer van en naar de vaccinatiecentra. De taxisector en de MMC's worden daar ingeschakeld. Dat is ook belangrijk. U zegt te onderzoeken welke financiële steun u daaraan kunt geven, en dat is nodig om de toegankelijkheid zo groot mogelijk te maken. Landelijke gebieden mogen daarin niet over het hoofd gezien worden. Hoe krijgen wij mensen uit die gebieden naar de vaccinatiecentra? Ik vraag daartoe een inspanning. Ik kijk uit, zoals heel veel lokale besturen, naar die financiering, zoals zij op de ministerraad van vrijdag wordt behandeld.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Uiteraard sluit ik mij ook aan bij uw stelling, minister, dat ook voor de lokale vaccinatiecentra het belfortprincipe gerespecteerd moet worden. Maar ik zie alvast geen redenen om te twijfelen aan uw engagement en die van de regering. Ik kijk uit naar het voorstel van u en minister Beke op het einde van de week. Natuurlijk moeten die vaccinatiecentra ook gebouwd worden. Daarvoor is een sterke aanpak nodig, die de lokale besturen op dit moment ter harte nemen. Tegelijkertijd is geen enkele situatie dezelfde. De organisatienoden zullen van eerstelijnszone tot eerstelijnszone verschillen. Bepaalde lokale besturen zullen meer technische middelen nodig hebben dan de andere. Maar ik stel vast, minister, dat u al aan het toeren bent door Vlaanderen. Ik zag bijvoorbeeld dat u het afgelopen weekend in Oostende was, om de werken van collega Tommelein te aanschouwen. Hoe ziet u uw rol daarin? Volgt u die vaccinatiecentra op en hebt u daarbij al bijzondere problemen vastgesteld?

Kris Van Dijck (N-VA): Tot slot wens ik zelf nog even tussen te komen. Vooreerst, minister en collega's, wil ik een dikke pluim geven aan de eerstelijnszones en de lokale besturen, die op heel korte tijd enorm veel werk verzetten. Ik ben toevallig ook zelf in een positie dat ik daar getuige en medewerker kan zijn. Ik wil benadrukken dat het belfortprincipe een goed principe is. Maar de investeringen zullen in elk vaccinatiecentrum anders zijn. Het wordt werken op maat. Je hebt eerstelijnszones die niet over de geschikte infrastructuur beschikken. Niet in elke

stad of gemeente staan er expohallen. Collega De Loor heeft het ook aangehaald: sommige gaan de evenementensector kunnen inschakelen. Als lokale besturen zijn wij onderhevig aan de reglementering van prijsvragen, bestekken enzovoort. Daarbij heb ik toch ook al kunnen zien dat er op basis van gelijksoortige bestekken enorme verschillen zijn in het aanbod van de evenementensector. Soms gaat het zelfs over het dubbele van de prijs van elders.

De lokale besturen dragen hier een grote verantwoordelijkheid. Wat betreft de inzet van personeel zullen wij allen veel gebruik moeten maken van vrijwilligers, die wij ook wel zullen moeten vergoeden. Voorts is er het logistieke element, maaltijden en dies meer. Dit om maar te zeggen dat het belfortprincipe een zeer goed principe is, minister, maar dat er overal toch op maat zal moeten worden gewerkt. Wat op de ene plaats met 10.000 euro kan, zal dat op een andere plaats veel meer zijn. Toch moeten wij erover waken dat eenieder zijn verantwoordelijkheid neemt op een correcte manier.

In ieder geval denk ik dat wij goed op weg zijn om overal die uitrusting neer te poten. Ik denk dat het belangrijk is dat de Vlaamse Regering op die manier voortgaat met een duidelijke ondersteuning op maat van elke eerstelijnszone.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dit is een belangrijk en heel actueel debat. Wij zijn hier allen heel erg toe geëngageerd. Wij willen absoluut een succes maken van de vaccinatiecampagne. Symbolisch hebben wij wel Blue Monday achter de rug, het mentale en psychologische dieptepunt van het jaar. Het is winter, het is koud, de maatregelen blijven duren, een derde golf hangt ons als een zwaard van Damocles boven het hoofd. Toch houden wij in de cijfers goed stand. Wij zijn de op een na beste van Europa. Maar de mensen zijn al zo lang bezig de maatregelen na te leven en zijn er moe van. Nu komt de vaccinatiecampagne langzamerhand op gang. De hoop neemt toe, nu de mensen zien dat de vaccinatiecentra worden uitgebouwd. Ik voel dat de vaccinatiecampagne het potentieel heeft om de mensen weer recht te trekken. Laat ons er een succes van maken.

Ik zou graag aansluiten bij wat collega Brouns heeft gezegd. Lokale besturen moeten hun verantwoordelijkheid, die cruciaal is, opnemen. En dat doen zij ook. Ze moeten geen zotte kosten beginnen te maken. Er moeten geen paleizen in goud gebouwd worden. Men moet rationeel blijven omspringen, alsof het over eigen middelen gaat. Er wordt geen blanco cheque uitgereikt. Het principe is niet 'wij doen maar op en de Vlaamse Regering zal het wel betalen'; het is geen ongedekte cheque. Daarom is het zo belangrijk dat er duidelijkheid komt. Ik engageer mij ten volle om zo snel mogelijk die duidelijkheid te brengen. De vraag daarnaar is terecht. Begin volgende week gaan de lokale besturen weten wat de mogelijkheden zijn.

Mijnheer Vaneeckhout, ik blijf toch hoopvoller dan dat wij dat centrum tot 31 oktober gaan moeten openhouden. Ik hoop nog altijd dat die vaccinatiecentra met heel veel feestgedruis – en voor mijn part zonder vuurwerk, dat ter discussie staat om andere redenen – gesloten zullen kunnen worden tegen de zomer. Daarna zal er nog wel wat werk zijn, maar de grote golf gaan wij achter de rug hebben. Veel hangt af van de productie van de vaccins en dat hangt niet van ons af. De datum waarop wij klaar zijn, is een belangrijke factor in de kostprijs. Die mag niet onderschat worden. Dat is ook een reden om goed door te werken. Als je dat op 4 maanden kunt behappen, dan kost dat veel minder dan als het 2 keer zolang duurt. Dat is een efficiëntiefactor die heel motiverend kan zijn om goed door te werken.

Wie gaat er mee in het bad zitten: ook het personeel. Als wij de berekening maken en het belfortprincipe toepassen, dan zijn wij aan de lokale besturen ook de kosten verschuldigd voor het personeel, administratief personeel, onthaal, callcenter,

operationeel centrum en dergelijke meer. Ook daarvoor gaan wij in middelen voorzien. Onze steun zal niet beperkt blijven tot de infrastructuur. Een minimumkader zal meegefinancierd worden. Uiteraard hoop ik dat wat er nu aan positieve energie is van mensen die willen meewerken, zoveel mogelijk ingeschakeld zal worden. Een goed bestuur doet dat ook. Er zijn heel veel mensen die taken op zich willen nemen. Dat is een van de dingen die ik heb ontdekt op mijn rondgang in het voorbije weekend. Ik ben in Lint geweest, in Oostende, Leuven enzovoort. Ik heb echt geprobeerd te begrijpen hoe het overal ging. Er is echt veel bereidheid om mee te komen helpen. Lint heeft al meer dan 600 mensen die willen komen meewerken, waarvan 150 verplegers en 64 artsen. Dat is toch massaal.

In mijn stad waren er zaterdag 400 vrijwilligers, van wie 300 met een verpleegkundige opleiding. In Leuven was er volgens collega Ridouani een stormloop van mensen die absoluut wilden meewerken. Dat is toch ook hoopvol, want ik was daar toch een beetje angstig voor. Ik was minder bezorgd over de logistieke uitbouw, omdat ik weet dat gemeentebesturen dat kunnen en dat hun uitvoeringsdiensten dat graag doen. Mijn vraag was vooral of we voldoende mensen zouden vinden. Maar als ik hoor hoeveel mensen er zich aanbieden, dan stelt me dat toch enigszins gerust. Maar, mijnheer Warnez en mijnheer Vaneeckhout, er zal ook personeel worden meegerekend om de kostprijs in te schatten.

Mijnheer Ongena, sommigen gaan ook naar een andere eerstelijnszone. Dat is op een aantal plaatsen gebeurd, bijvoorbeeld aan de kust. Zo gaat Middelkerke naar Oostende. De heer Dedecker vervoegt dus de heer Tommelein. Dat heeft in onze partijgenoot heel wat vragen opgeroepen – ik plaag maar.

Dat gebeurt dus hier en daar om praktische redenen. Ik denk dat ook Damme naar Brugge wilde gaan. Maar dat wordt dan verrekend. In het rekenmodel vertrekt men van hoeveel mensen een centrum bedient. Wanneer iemand dus naar een andere zone gaat, is het evident dat de zone waar die mensen vertrekken, minder krijgt, en dat de zone waar ze naartoe gaan, meer middelen krijgt.

We zijn ook heel intensief in gesprek met de Minder Mobielen Centrale en met de taxisector. Vandaag is ook nog een brief vertrokken van minister Beke, minister Peeters en mezelf om lokale besturen te bevragen over hun mobiliteitsnoden en na te gaan wat De Lijn eventueel zou kunnen doen, bijvoorbeeld een tijdelijk aangepaste dienstverlening naar die zones. Ook daarin kunnen vrijwilligers een rol spelen.

Nu volgt natuurlijk nog de concrete invulling. Het gaat niet alleen over infrastructuur en mensen die nodig zijn. Er zullen af en toe ook mensen gedetacheerd moeten worden. Sommige gemeenten zijn in staat om een aantal mensen naar die centra te detacheren. Daarvoor krijgt ze die algemene financiering, daaruit kunnen ze putten. Ze kunnen die middelen gebruiken om de kosten die ze indirect of impliciet maken, voor een stuk te vergoeden. Het zal dus niet zo zijn dat de gemeente alleen geld krijgt wanneer ze mensen aanwerft en haar eigen mensen niet detacheert. We moeten op een heel verstandige manier omspringen met de mogelijkheden. Sommige gemeenten zullen niet veel mensen kunnen detacheren, omdat ze die mensen gewoon niet hebben, en zullen dus andere mensen moeten zoeken. Maar nogmaals, wanneer de samenleving mee haar schouders onder dit project wil zetten, moeten wij van die vrijwilligheid gebruikmaken. Dat is een uniek momentum en dat kan ook iets moois en positiefs zijn als we dat goed aanpakken.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, uw tweede antwoord geeft inderdaad wel een goede blik op de benadering van het personeel en de manier waarop we daarmee omgaan. Dat stelt me zeker gerust. Ik zal niet te veel meer in detail gaan, want ik denk dat we vrijdag en de volgende dagen moeten afwachten om daarover

eventueel verder in gesprek te gaan. Het lijkt me interessant dat de commissie daar snel inzicht in kan krijgen.

Ik deel helemaal uw mening dat dit echt iets mobiliserends kan zijn en dat mensen, wanneer ze terugkijken op 2021, kunnen nadenken over hoe zij hebben meegewerkt aan die vaccinatiestrategie. Het is iets heel verbindends.

Ik hoop dat uw woorden over de timing werkelijkheid worden. We zijn daarvoor niet alleen afhankelijk van de levering van vaccins, maar ook van de beschikbaarheid van spuiten. Dat blijkt ook nog een uitdaging te zijn. Ik weet ook dat in de huidige versnelde strategie die minister Vandenbroucke heeft aangekondigd, de brede bevolking vanaf juni zou worden gevaccineerd. Het is heel ambitieus om dat voor de zomer te doen landen, maar uiteraard kan een beetje voluntarisme in deze tijden zeker geen kwaad. Ik hoop het met u. Alleen moeten we zorgen dat de mensen ook niet ontgoocheld zijn als blijkt dat we nog tot augustus of september bezig zouden zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over een duurzame ondersteuning van de lokale besturen door de oprichting van een steunpunt LIVC R bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten – 1356 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, mijn vraag om uitleg gaat over een thema dat u belangrijk zegt te vinden. Ik moet u niet meer vertellen wat de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R's) zijn en wat hun geschiedenis is. Dat is genoegzaam bekend. Het gaat om lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's), en de 'R' verwijst naar radicalisme. Daarin worden de betrokken diensten samengebracht, zodat er een samenhang is tussen preventie, repressie en zeker ook actie op het vlak van nazorg en begeleiding.

De samenwerking tussen lokale besturen en de verschillende partners uit de veiligheids- en sociale sector laat niet alleen toe snel signalen van radicalisering te detecteren, maar biedt ook een goed forum voor de ontwikkeling van de juiste preventieve acties en maatregelen. Lokale besturen en deelstaten hebben een fundamentele rol te spelen inzake preventie.

Vandaag staan de LIVC R's op een kantelpunt, zo bleek uit een analyse van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). De lokale besturen worden geconfronteerd met nieuwe problematieken van veiligheid, radicalisering en polarisatie, zoals bijvoorbeeld de toename van de extreemrechtse dreiging. Heel wat lokale besturen hebben interessante projecten ontwikkeld en de LIVC R vervult een cruciale rol in het lokale veiligheidsbeleid.

Het decretaal kader dat momenteel wordt voorbereid, de deelname van verschillende Vlaamse diensten en het beroepsgeheim zijn belangrijk, maar niet voldoende. Ook het draaiboek dat momenteel wordt opgemaakt is een interessant initiatief ter begeleiding van al die nieuwe actoren die rond de tafel zitten, zeker ook om hun vertrouwen te winnen, want dat is toch een belangrijk aspect van dit proces.

De multi-agency-aanpak en werkprocessen die zich concreet lokaal hebben ontwikkeld, dienen te worden ondersteund en gedeeld tussen de diverse lokale

besturen. De lokale besturen en de diverse partners en eerstelijnsactoren moeten blijvend worden gesensibiliseerd en ondersteund. Het LIVC R-model heeft immers veel potentieel. Ook in het project SAMEN te Mechelen diende het als model. Het is een gepast instrument om verschillende bezorgheden te bespreken vanuit een positieve invalshoek. Het is zeker verder te ontwikkelen om kwetsbare jongeren terug in te sluiten in de maatschappij.

Dit samenwerkingsmodel dient volgens ons te worden ondersteund via een steunpunt LIVC R in de schoot van de VVSG. We merken toch op dat de VVSG in het Europese project EMMA (Evaluation and Mentoring of Multi-Agency approach to violent radicalization in Belgium, the Netherlands and Germany), waarbinnen zes LIVC's worden geëvalueerd, de multi-agency-aanpak heeft gemonitord om een praktijkgericht lerend netwerk tot stand te brengen. Het is de hoogste tijd om de expertise die bij de VVSG bestaat, duurzaam te verankeren via een steunpunt waarvoor de nodige financiële en personele middelen worden voorzien.

Het EMMA-project heeft heel wat positieve reacties gekregen vanuit de lokale besturen. Ze hebben hun ervaringen kunnen ventileren en de vraag naar extra ondersteuning is groot om de versterking van de werking te kunnen waarborgen. Maar zoals alle ESF-projecten (Europees Sociaal Fonds), is ook dit helaas eindig, in dit geval binnen twee jaar. Daarover gaat mijn vraag. Er moet dus wat ons betreft sterk ingezet worden op directe blijvende ondersteuning van de lokale besturen om die LIVC-werking zo ruim mogelijk definitief te verankeren. Daarom is er het voorstel om een steunpunt LIVC R op te richten te richten de schoot van de VVSG.

Hoe staat u tegenover de idee van het versterken, op een duurzame manier, van die directe ondersteuning van de lokale besturen bij de verdere ontwikkeling van hun LIVC R via een steunpunt bij de VVSG? Bent u bereid daarvoor de nodige financiële en personele middelen te voorzien?

Zult u het nodige doen om het Europees project EMMA voort te zetten, opdat de daar opgebouwde expertise en knowhow niet verloren zou gaan?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Brouns, ik wil er u eerst op wijzen dat we nu al heel veel doen om zowel de lokale besturen als de socio-preventieve partners te ondersteunen en te begeleiden bij het toepassen van dit nieuwe LIVC-decreet. Om lokale besturen een grondige en gedetailleerde handleiding te verschaffen rond LIVC's, wordt er parallel een draaiboek ontwikkeld. Die opdracht werd verleend aan de VVSG, in samenwerking met het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB).

Hiervoor werd een eerste consultatieronde gehouden met vertegenwoordigers uit verschillende sectoren om onduidelijkheden, noden en hiaten in kaart te brengen. Ook vertegenwoordigers uit steden en gemeenten werden actief betrokken bij die eerste consultatieronde. Op basis daarvan hebben we een draftversie opgemaakt, die opnieuw een consultatieronde zal ondergaan. Dus: consultatie, draftversie, opnieuw een consultatieronde. Ook het Vlaams Platform voor Europese Programma's wordt hierbij bevraagd en geïnformeerd. Zodra het draaiboek af is, zullen hierover informatiesessies georganiseerd worden. We doen dus al ernstige inspanningen om mogelijke vragen en onduidelijkheden op te vangen.

Specifiek wat uw vraag betreft: de ondersteuning van lokale besturen behoort tot de opdrachten van de VVSG, die gekoppeld wordt aan een subsidie die ze sinds 2015 ontvangt in het kader van de preventie van radicalisering. Dit geldt ook voor hun ondersteuning inzake vragen rond LIVC's. Ook uit vorige rapportages is gebleken dat gemeenten en steden effectief voor hun vragen rond LIVC R terecht konden bij de VVSG.

De subsidie voor de ondersteuningsrol zal ook – daar engageer ik me toe – de komende jaren worden verdergezet. De ondersteuning van de LIVC R's is hierbij een van de grote opdrachten van de VVSG. Dit werd zo in het projectvoorstel opgenomen.

Naast die gecontinueerde subsidie voor de VVSG, om ten volle haar rol te kunnen spelen, zullen er ook rechtstreeks subsidies aan de lokale besturen worden toegekend, zodat zij zich lokaal kunnen versterken in hun aanpak van radicalisering, extremisme en polarisering.

U vraagt me wat ik zal doen inzake het Europese project EMMA, dat ik een interessant project vind. Dat project ziet er veelbelovend uit, maar zit nog maar in het eerste van de twee voorziene werkjaren. Hoewel het er veelbelovend uitziet, is uw vraag naar de verderzetting goed op tijd – in mijn tekst stond 'prematuur' –, aangezien dit nog niet halverwege is en ik graag de eerste resultaten afwacht.

Ik denk dat het een vorm van behoorlijk bestuur is, om hier nog niet te veel hoera-uitspraken over te doen. Het project loopt en ziet er veelbelovend uit, en we zullen dat monitoren en, als het wat verder staat, evalueren. Als dat behoorlijk blijkt, moeten we zeker bekijken hoe we daar verder mee omspringen. Sowieso zal de opgedane expertise meegenomen worden, zowel in de kennisopbouw bij de VVSG zelf, zoals dit nu ook reeds gebeurt, als in het draaiboek. Alleszins blijven we dit met aandacht opvolgen. Dit is een denkspoor waaruit we kunnen leren. U vraagt of we dit zullen continueren. Geef het proces even de tijd om matuur te worden, vooraleer we bekijken wat we er verder mee zullen doen. Het is goed dat u alert bent. U speelt heel kort op de bal. Maar de match moet eerst nog wel gespeeld worden.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u wel, minister, de match is inderdaad volop bezig. Ik ben een positivist en ik heb geen 'neen' gehoord op mijn voorstel.

Wat het Project M betreft: wij zijn er zelf deel van met onze LIVC. Het is dus niet dat het voorbarig zou zijn, het is het resultaat van een bevraging die nu al gebeurt bij de zes deelnemers. Daar komt één element consequent terug. Dat is de bijkomende vraag naar extra ondersteuning. Dat zijn dan de LIVC's van de grotere steden, de sterkere LIVC's. Zelfs zij vragen bijkomende ondersteuning. Dan was de spontane reflex natuurlijk: wat met al die andere? Er zijn nog heel wat steden en gemeenten die het, zoals u weet, nog zouden moeten opstarten. Dus hoewel de vraag in een vroeg stadium komt, denk ik toch dat ze al heel actueel en pertinent is, gelet op de eerste belangrijke bevindingen.

Het is ook belangrijk om die kennis te delen en op een duurzame manier te bundelen, omdat blijkt dat heel wat debieten ook gedeeld kunnen worden, die lokale besturen nog meer bewust kunnen maken van het belang van zo'n lokaal integraal veiligheidsbeleid, dat vandaag velen wat afschrikt door de radicalisering en het terrorisme. Maar met methodieken rond positieve identiteitsontwikkeling kun je ook aan de slag gaan met jongeren die vandaag op Instagram ontsporen, bij wijze van voorbeeld. Als je daarover vertelt, worden lokale besturen al wat meer wakker. Meer nabije problematieken trekken hun aandacht om ermee aan de slag te gaan. Maar dat zijn allemaal zaken die je moet bundelen, die je moet kunnen delen. De VVSG geeft vandaag al aan dat ze na het EMMA-project onvoldoende capaciteit en ruimte gaan hebben om die vraag naar ondersteuning te kunnen blijven geven.

U sprak nog over specifieke subsidies naar lokale besturen. Welke zijn dat dan? Dat is een bijkomende slotvraag.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, dit is een thema waarover ik tijdens de begrotingsbesprekingen ook even ben tussengekomen. Ik deel volledig het signaal van collega Brouns dat dergelijke ondersteuning wel zeer gewenst zou zijn, zeker ook in gemeenten of steden waar er op dit moment nog weinig zeer concrete stappen gezet zijn, waar er soms formeel al een LIVC R is, maar waar het nog niet in de praktijk uitgerold is. Ik denk dat een dergelijk steunpunt echt een stap vooruit zou zijn. Dat legt meteen ook een beetje de uitdaging bloot dat op dit moment zeer veel gebaseerd is op een stuk projectfinanciering, wat begrijpelijk was in de voorbije jaren, maar waar we nu toch structureel moeten gaan. U weet dat er in het Relancefonds ook 2 miljoen euro opzij is gezet om hierrond te werken het komende jaar. Het lijkt mij ook daar de uitdaging om dat structureel te verankeren.

Mijn voornaamste vraag is: hebben we momenteel voldoende middelen om ook hier het Belfortprincipe op toe te passen? Als we verwachten dat lokale besturen hier hun verantwoordelijkheid opnemen, moeten we ook kijken in welke mate dat geen impact heeft op hun keuzes op andere gebieden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vaneeckhout, het is niet omdat het bijna zes uur is dat u een deugniet moet worden en het belfortprincipe hierbij moet betrekken. Ik denk dat we daar zuinig mee moeten zijn. Jullie hebben daar allemaal belang bij. Straks is alles wat een overheid nog doet, het belfortprincipe, en de rest laat men dan. Ik zou het ook wel willen, voor een burgemeester.

Mijnheer Brouns, nog eens gefeliciteerd voor het project waar jullie in zitten en waar u sterk in gelooft en dat er veelbelovend uitziet en waar we veel van kunnen leren. U zegt dat u de continuïteit nu toch al op een of andere manier gegarandeerd wilt weten. Maar u begrijpt ongetwijfeld mijn positie, dat ik vind dat we dat eerst rustig moeten evalueren en dan kijken wat de volgende stap kan zijn. Ik denk dat we dat goed opvolgen, een goed project, interessant, maar geef dat nog even tijd.

Daarnaast moeten we twee sporen bewandelen. Er is het spoor van de project-financiering voor lokale besturen. U weet dat we daarvoor 2 miljoen euro extra kunnen inzetten. Met die extra middelen kunnen we meer doen. Ze gaan niet alleen naar steden maar ook naar gemeenten, daar waar de problematiek zich stelt. Gelukkig stelt de problematiek zich niet overal even scherp. Die middelen moeten ook wel wat gefocust worden ingezet.

De tweede bezorgdheid heb ik de heer Vaneeckhout maar ook u in het verleden al eens horen uiten. We moeten ervoor zorgen dat er een structurele inbedding is. Als we niet aan elke gemeente, laat ons zeggen, een half miljoen euro kunnen geven om dat uit te bouwen, wat overigens niet efficiënt zou zijn, zorg er dan voor dat de VVSG daar een ondersteunende rol kan spelen. Vrijdag beslist de Vlaamse Regering over de subsidie van 500.000 euro om de VVSG haar kennis daaromtrent verder te laten uitbouwen. We willen de VVSG heel performant nog meer knowhow geven, nog meer mogelijkheden geven om lokale besturen te helpen die inderdaad nog in een beginfase zitten en die nog aan het opbouwen zijn en die voor een eerste keer daarmee worden geconfronteerd. Voor alle duidelijkheid: die 500.000 euro voor de VVSG is er voor vier jaar. We kunnen niet met centen gooien, maar dat zal de VVSG toelaten om haar rol als structurele ondersteuner van lokale besturen die moeten opstarten op te nemen.

Het derde spoor waaraan we werken is het draaiboek dat moet toelaten om alle gemeentebesturen die net beginnen op het spoor te zetten.

We moeten dus in vier dingen investeren. We volgen het Europese project goed op. We bekijken wat we daaruit kunnen leren en wat we daarmee kunnen doen. Ten tweede zijn er de projectsubsidies. Maar daar waar er extra uitdagingen zijn, moeten we extra middelen inzetten om innovatieve dingen te laten gebeuren. Ten derde zullen we de VVSG goed onderbouwen als facilitator en ondersteuner van de lokale besturen. Ten vierde is er het draaiboek waarmee gemeentebesturen aan de slag kunnen gaan om dingen op te starten, zodat men weet hoe men op het terrein moet verschijnen met alle mogelijke informatie die nodig is. Dat is een correct pakket, waarmee lokale besturen verder aan de slag kunnen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Mijn punt was het belang van de opgebouwde kennis. We moeten die kennis borgen voor een duurzame toekomst. Minister, ik denk dat we daar op eenzelfde lijn geraken. In welke vorm we dat zullen doen, daar zullen we de volgende maanden en wellicht nog jaren misschien nog over discussiëren. Ik heb alvast het voorstel gelanceerd van het steunpunt, dat ik graag blijf ondersteunen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.